

An illustration of a group of people, including children and adults, looking up at a vibrant, colorful night sky filled with stars, galaxies, and a comet. One person in the center is using a telescope. The scene is set against a dark blue and purple background with various celestial bodies and nebulae.

S HRDINAMI NAPRIEČ VESMÍROM

Literárne súťaže sú vratké lávky nad divokými riekami spisovateľských ambícií. Buď nás posunú, pomôžu na druhý breh, otvoria nové cesty, alebo sa nám pod nohami zlomia a vlny neistoty, sebakritiky a pochybností nás strhnú a odtiahnu od vysnívaných cieľov...

Každá látka je nová príležitosť vyskúšať si iný uhol. Iného rozprávača. Pohľad. Dejovú štruktúru. Je nevyhnutné, že sa pri tom párkrát namočíme. Znamená to, že sme neostali v bezpečných vodách. Znamená to, že to robíme správne.

M. H. Berk
súťažiaca autorka

zborník ocenených
literárnych prác súťaže
Cena Gustáva Reussa 2023

Cena
Gustáva
Reussa

S HRDINAMI NAPRIEČ VESMÍROM

zborník najlepších prác literárnej súťaže

Cena Gustáva Reussa 2023

S HRDINAMI NAPRIEČ VESMÍROM
zborník najlepších prác literárnej súťaže Cena Gustáva Reussa 2023
Vydalo Mestské kultúrne stredisko v Revúcej
Sadzba a tlač Kristína Soboň, Vydavateľstvo MONOKEL
Revúca 2023

LITERRA
Priestor pre fantáziu

Revúca

OBSAH

PRIATELIA, FANÚŠIKOVIA FANTASTIKY A SCI-FI	7
PÍSANIE JE SUPER! ALE...	9
PREČO SÚŤAŽÍME V LITERATÚRE?	14
HODNOTIACA POROTA súťaže v roku 2023	16
VÝSLEDKY Ceny Gustáva Reussa 2023	19
Rebeka Motýl – KLÚČ NÁDEJE	21
Radoslav Kamenický – OBLUDA	29
Timotej Hrin – ROZPRÁVKA PRE VNUČKU	35
Matej Tuniak Lipták – ZLORISŤ	41
M. H. Berk – PAMÄTAJ MORI	49
Samuel Kováčik – SEDENIE	57
Sofia Szászová – NEZNÁME DEJINY	63
VYHLÁSENIE celoslovenskej literárnej súťaže	
CENA GUSTÁVA REUSSA 2024	67

PRIATELIA, FANÚŠIKOVIA FANTASTIKY A SCI-FI,

prihovám sa vám ako zástupca kultúrno-kreatívneho centra Litterra, n. o., ktoré prijalo ponuku na spoluprácu pri organizovaní a spolufinancovaní jedinečnej súťaže. Som nadšený, že ste sa rozhodli zúčastniť súťaže v písaní sci-fi poviedok.

Ako spoluorganizátor tejto súťaže, ale aj milovník sci-fi som mohol sledovať vaše tvorivé procesy a pozorovať, ako sa vaše príbehy vyvíjajú a formujú. Každý z vás sa odvážil vyjadriť vlastnú predstavivosť a myšlienky o tom, ako by mohol vyzeráť život v budúcnosti alebo ako by mohol svet vyzeráť za bránou reality. Vidieť, ako sa vaše príbehy vyvíjajú, ako postavy ožívajú a predstavy sa transformujú do písmen a slov – to je niečo, čo ma nadchýna a oslovuje.

Súťaž, ktorú sme sa rozhodli podporiť, vychádza z toho, že tvorivosť by nemala mať žiadne hranice. Môžem povedať, že vaše príbehy sa snažia presne o to, čo je blízke filozofii Litterry – byť priestorom pre fantáziu.

Cítim sa poctený, že som mohol byť súčasťou tejto súťaže a sledovať, ako sa jednak rozvíjajú príbehy súťažiacich a jednak sa rozvíja projekt súťaže samotnej. Dúfam, že poviedky v publikácii poslúžia aj ako zdroj inšpirácie pre ostatných čitateľov, aby potlačili ostych a vytvorili svoje vlastné „fantastické“ diela a podobne sa zapojili do tvorivého procesu.

Ešte raz by som chcel všetkým účastníkom poďakovať za ich snahu a odvahu zúčastniť sa našej súťaže v písaní sci-fi poviedok a zaželať vám, aby vás fantázia neopúšťala. Nech máme aj do ďalších rokov radosť z nových príbehov a môžeme sa rozvíjať...

Mgr. Jozef Balužinský

riaditeľ centra Litterra

PÍSANIE JE SUPER! ALE...

K práci v porote literárnej súťaže som sa vrátila po dlhšej prestávke. Je rozdiel, keď človek číta a hodnotí desiatky, prípadne aj stovky poviedok, a keď je rozsah prihlásených diel menší. Pri menšom počte je totiž väčšia pravdepodobnosť, že sa hodnotiaci bude dostatočne sústrediť, že textu venuje väčší objem času, že bude precíznejší a teoreticky bude mať aj šancu k dielu sa ešte vrátiť. Podmienky pre porotcov v Cene Gustáva Reussa sú dobré. Priam by som povedala, že lepšie ako v etablovanejších súťažiach zvučnejších mien – nielen žánrových.

Vo väčšine súťaží témy prác reflektujú to, čo v spoločnosti v konkrétnom čase najviac rezonuje. Zároveň však platí aj paradox, že ak je spoločnosť určitou témou presýtená, potrebuje od nej odstup. Vidíme to na príklade námetov s dystopickou tematikou, keď je svet vystavený ničivému vírusu a ľudstvo proti nemu buď bojuje, alebo už je zdecimované a o prežitie sa usiluje hŕstka preživších. Keďže sme čímsi podobným prešli len nedávno, nenastal ešte od témy dostatočný odstup a nemáme chuť zaoberať sa touto problematikou aj vo fikcii. Veď sme to žili, tak aká už len fantastika! Pritom pred pár rokmi sa táto tematika v autorských prácach žánrových súťaží objavovala pomerne často.

Zato obavu z nástupu umelej inteligencie tlmočili vo svojich prácach viacerí. Zaujímavé je, že rezonovala aj v dielach autorov vo vekovej skupine od 15 do 25 rokov. Je to zvláštne a znepokojujúce, najmä ak si predstavím prežívanie mladých ľudí a ich očakávania od budúcnosti. Odporúčam im návrat k starým majstrom sci-fi. Možno sa im táto literatúra bude zdať priveľmi starosvetská a netrendová, ale ak sa skutočne vnímavo začítajú, zistia, že to, čo práve žijú a cítia, opísal už dávno ktosi iný – tí, čo to síce nezažili, ale ich predstavivosť bola natoľko bohatá, že túto éru opísali v ostrých črtách pomerne presne. Ktovie, možno raz aj ich práce budú čítať potomkovia ľudí s poľudovaním nad tým, nakoľko sú prorocké... Napríklad Asimov, Lem, Clarke, Dick, svojím spôsobom azda aj Verne, London či samotný Gustáv Reuss sú tými, po ktorých by ste mali siahnuť s odvahou. Iste, najmä Reussovo poňatie je z dnešného pohľadu naivné a ťažko stráviteľné, ale sci-fi minulého storočia až prekvapujúco presne triafa do dnešných čias.

To, čo mi v prácach chýbalo, bola väčšia reflexia a zamýšľanie sa nad klimatickou krízou, ktorej drvivé dopady pocítíme, pravdepodobne, ešte

omnoho skôr, než priznávame. Nestojíme na jej prahu. Sme v nej ponorení až po uši a práve písanie a literárne texty nám môžu určitým spôsobom pomôcť vyrovnáť sa so situáciou ešte stále naplno nepochopenou. Ale možno je to podobné ako v prípade pandémie – keď to je priveľká hrozba a žijeme ju a nevieme čo s ňou, radšej ju vytesníme...

Tu by sme mohli diskutovať o cieľoch žánru fantastiky (ale to radšej niekedy inokedy a niekde inde). Patria doň nielen sci-fi a fantasy, ale aj horor, ktorý bol citeľný v niektorých súťažných prácach napriek tomu, že CGR dáva priestor len prvým dvom z menovaných. Vo väčšine prípadov to však nebolo na škodu.

Chýbal mi tiež výraznejší humorný tón, hoci v niektorých textoch viali jeho závan, tešila ma akcia a mrzelo ma, keď bolo cítiť, že súťažiaci len silou-mocou chcel čosi napísať, ale nevedel vlastne čo. V takých prípadoch vznikajú zvláštne, nekonzistentné súvetia, z ktorých badať snahu o hĺbku a ponor do duše, ale príbeh a pointa zväčša žalostne absentujú. Pre taký typ písania sú vhodnejšie denníky...

Rady o tom, ako písať a ako písať dobre, nájdete v starších aj aktuálnych zdrojoch a je ich veľa. Nemyslím si, že k nim treba pridávať ďalšie. Ak chce niekto súťažiť s literárnym textom, predpokladá sa, že ho písanie baví a že približne vie ako na to. Vhodné je doštudovať si, čo to je poviedka, ak sa už hlásim do súťaže poviedok, a dobré je tiež dodržať určený rozsah a žáner. To je zhruba základ. Nieкого pri hodnotení môžu intenzívne iritovať gramatické a štylistické chyby. Pravdou je, že keď už máte čo-to načítané, istému druhu chýb sa, prosto, vyhýbate. Na druhej strane však platí, že vám to môže byť úplne jedno, ak ste v pozícii nieкого, kto už má dohodu s vydavateľstvom. Lebo na to, aby v texte nezostali chyby, sú vo vydavateľstvách ľudia, ktorí sú za to platení. A poznám viacerých autorov, po ktorých ostáva vo finálnych textoch viac chýb, ako ich robí moja osemročná dcéra. No nikto sa nad tým nepozastavuje, pretože všetci o nich vedia, že prioritou je príbeh a to, ako dokážu následne knihu spropagovať a posunúť medzi čitateľov. Niečo ako „quod licet Iovi, non licet bovi“, teda „čo je dovolené bohovi, nie je dovolené volovi“. A tu rovno premostím k ďalšej nevyžiadanej rade – nikdy nie je na škodu, keď sa čitateľ z vášho textu dozvie čosi nové. Niečo, čo doteraz nevedel. Máte tak väčšiu šancu, že si váš text lepšie zapamätá a že ho bude hodnotiť pozitívnejšie.

K radám – nech je jadro príbehu akčné a ak to nevyšlo, spravte úderným záver, dajte si pozor na tempo, ak je to poviedka, členením na úvod,

jadro a záver nič nepokazíte; pozor na bohemizmy, pozor na skutočne realistické dialógy a ak má byť zaslanie poviedky do súťaže exkluzívne – rozumej, že sa ocitne len tam a len v tej konkrétnej súťaži a bude napísaná vyslovene pre danú súťaž – tak neklamte a nerecyklujte, neposielajte do nej výtvor, ktorý už bol minulý rok v inej súťaži a tento rok sa vám ho navyše podarilo predať do nemenovaného zborníka ako výtvor, ktorý dosiaľ nikto nikdy a nikde nečítal. Nedajbože by ste to ešte s tou poviedkou vyhrali alebo by vaše dielo bolo publikované na nasledujúcich stranách... Čo potom? Mali by ste text v dvoch odlišných knihách pod svojím menom a v oboch by ste tvrdili, že sa nachádza exkluzívne len v tomto! A zrazu by ste úplne zbytočne získali nálepku klamára. Hrajte fér a nemajte pocit, že všetko, čo napíšete, je poklad hodný publikovania. S najväčšou pravdepodobnosťou to nie je až také dobré, ako si myslíte a ako vám to povedali kamoši. Ale takisto platí, že by ste sa nemali zbytočne podceňovať a spochybňovať a ak niečo chcete dosiahnuť, tak za tým choďte. Len pritom, jednoducho, hrajte fér. A platí to asi vo všetkom, nielen v písaní.

V radách autorom by sa dalo pokračovať ešte na veľkej ploche, ale najlepšie je personalizovať ich. Spätná väzba, ktorú autori dostávajú z literárnych súťaží preto môže byť pre nich tým najväčším prínosom.

Písanie je fajn. Dokáže človeka naplňať, pohltiť, dokáže vytvoriť akúsi odlišnú realitu, ktorá vtiahne, písanie môže byť katarzné, ste v ňom tvorcom svetov, aké doteraz nikto iný nestvoril. Písanie je super! Ale zároveň je fajn mať realistické ciele a vedieť, čo ním chcete dosiahnuť. Len zopár z tých, ktorí píšu, budú aj reálne publikovať. Napriek tomu, že možnosti „selfpublishingu“ sú čoraz dostupnejšie, servis, ktorý autorom dopraje klasický postup vydania knihy cez vydavateľstvo, je u nás zatiaľ nenahraditeľný. Okrem redakčných, grafických a tlačiarenských prác, profesionáli zabezpečia aj distribúciu titulu do kníhkupectiev, postarajú sa o obchodnú stránku a zároveň knihe spravia marketingovú podporu. Tá zahŕňa nielen recenzie na publikovaný titul a rozhovory s autorom v médiách, ale aj produkciu eventov – besedy, čítačky a stretnutia s čitateľmi, na ktorých sa publikum dozvie viac nielen o knihe, ale aj o jej autorovi či autorke. Pri debutantoch je táto podpora osobitne dôležitá. Len v rámci jedného z najväčších slovenských vydavateľstiev vychádza ročne vyše 500 nových titulov, teda viac ako jedna kniha denne, vrátane víkendov. Každý sa musí dostať k náležitej forme podpory – či už vystavením v kníhkupectvách, propagáciou v médiách alebo formou platenej inzercie alebo

inej reklamy. A to hovoríme len o jednom z troch najväčších slovenských vydavateľstiev. Objem nových kníh, ktoré denne prichádzajú na pulty kníhkupectiev, je obrovský. Ak chcete pozornosť upriamiť na tú svoju, potrebujete premyslený plán podpory, ktorý debutant bez pomoci len ťažko zvládne.

Ďalším častým omylom autorov začiatočníkov býva ilúzia o tom, že sa písaním budú živiť. Reálne sa to u nás darí možno päťici vyvolených. Ostatní sú „normálne“ zamestnaní a píšu pre potešenie alebo pre iný stimul. Nie je nemožné stať sa aj u nás spisovateľom z povolania, ale je to, povedzme, raritné. Potrebná je systematickosť a húževnatosť, ovládanie remesla, určitý finančný kapitál na saturovanie „prechodného“, nezárobkového obdobia a zároveň aj nadštandardné vzťahy s vydavateľmi, respektíve s redaktormi a redaktorkami, editormi a editorkami, ktorí sú primárne autorovým najbližším spojivom k čitateľom. Nevyhnutná je pritom aj sebadisciplína a schopnosť dokázať sa motivovať, písať aj vtedy, keď to ide ťažšie, keď sa vám nechce, pretože je to, prouto, váš džob – vybrali ste si možnosť stať sa spisovateľom z povolania a „spisovateľstvo“ sa tak stalo vašou prácou, ktorú by ste mali vykonávať ak nie denne, tak v pravidelnej rutine, ktorú si vybudujete. Niektorí píše sezónne a všetko naraz, ďalší občas a po kúskoch, každý deň určitý počet znakov. Zároveň si treba uvedomiť, že ako každú prácu, aj písanie začnete časom nenávidieť, minimálne teda v určitých etapách, ktoré sa budú striedať s uspokojením, ako to už zvykne bývať vo väčšine profesií, hlavne v tých kreatívnych. Len čo si z toho, čo milujete a čo vás príležitostne baví spravíte prácu, tak sa to na prácu aj zmení. So všetkým, čo k tomu patrí. Možno to neznie príliš motivačne, ale je to pravda, ktorej budete čeliť, ak si zvolíte túto cestu... Avšak, pokiaľ vás to stále neodrádza, ste na dobrej ceste k tomu, aby ste sa stali spisovateľom. Pretože tí ostatní sú „len“ autori.

Denne prichádza do vydavateľstiev množstvo rukopisov, ktorým sa venujú redaktorky a editorky a ich mužské ekvivalenty popri práci, za ktorú sú reálne platení a ktorá je nesmierne náročná a vyčerpávajúca. Naozaj je! Aby ich spomedzi všetkých prichádzajúcich rukopisov zaujal práve ten váš, je potrebné ponúknuť čosi navyše. Napríklad aj úspech v literárnej súťaži môže zavážiť a práve tým môže vaše meno v množstve autorských rukopisov vyniknúť. Ak tých úspechov bude viac, ak pridáte deklarovanie snahy zlepšovať sa a nechať si poradiť – teda nechať si zasahovať do textu a zobrať si rady editoriek k srdcu, chápať, že nie ste jediný a nečaká

sa len a len na vás, ak máte v sebe pokoru a ochotu pracovať, je to ďalšie plus. Editori sú s autormi počas tvorby knihy v úzkom kontakte, závisí od nich nielen to, že vo vašich textoch nebudú gramatické chyby a logické nepresnosti, ale tiež ako dokážu obhájiť relevantnosť titulu, ako mu budú veriť a podľa toho následne v akom náklade vyjde, koľko sa investuje do obálky, prípadne, či je natoľko „sexí“, že vyjde v špeciálnej edícii s krásnou farebnou oriezkou, ktorá je na Slovensku hitom posledného roka a ktorá, samozrejme, výrobu knihy predraží. Musí sa teda počítať s tým, že si kniha na seba dokáže zarobiť – buď rýchlo a zakrátko, alebo dokáže byť na trhu zaujímavá dlhší čas. Do hry vstupuje všeličo, aj to, či autor plánuje písať ďalej, či na dielo nadviaže, či má rozpracované pokračovanie, ako sa s ním spolupracuje a ako dokáže osloviť publikum, či je ochotný stretávať sa s čitateľmi, čo býva zväčša nezárobkové, či má celkovo čas, chuť a ochotu venovať sa podpore predaja svojej knihy aj potom, keď už bude na pulte kníhkupectiev. Jednoducho, či je dostatočne motivovaný, cielavedomý, pracovitý a disciplinovaný.

Literárne súťaže majú pre budúcich autorov teda aj tento rozmer – môžu byť jedným z dôvodov, prečo si editorka vo vydavateľstve otvorí práve váš e-mail s rukopisom a pozornejšie sa doň začíta. Ale aj keď naskočíte na vlnu publikovania, neočakávajte okamžitý úspech a masívne rezonovanie v čitateľskej obci. To si treba tvrdo vydrieť. Ideálne jednou či dvoma knihami ročne, ktoré budú po úspešnom debute nasledovať. A ak nie, ak je cieľom len autorský ventil, pokojne si píšete len tak pre seba a pre svoje okolie. Kniha sa dá v súčasnosti celkom dobre spracovať aj individuálne a v malom náklade distribuovať medzi vašich najbližších. Mnohí si tým svoj autorský sen aj naplnia a je to tak úplne v poriadku.

A nezabúdajte – ak chcete naozaj dobre písať, talent na to nestačí. Nadanie je fajn, ale treba ho kultivovať. Ideálne čítaním. Pokojne aj čítaním tohto zborníka...

Lucia Lackovičová

členka hodnotiacej poroty CGR 2023

PREČO SÚŤAŽÍME V LITERATÚRE?

Literárne súťaže sú vratké lávky nad divokými riekami spisovateľských ambícií. Bud' nás posunú, pomôžu na druhý breh, otvoria nové cesty, alebo sa nám pod nohami zlomia a vlny neistoty, sebakritiky a pochybností nás strhnú a odtiahnu od vysnívaných cieľov.

Stretla som sa s autormi, ktorí poslali svoje jediné atramentové dieťa do sveta a keď sa vrátilo s poohýbanými okrajmi, plné červených škrtancov a poznámok, stratili vieru v čitateľa a neskôr aj v seba. Stretla som sa s autormi, ktorí píšu len do šuplíka, pretože sa boja kritiky. S autormi, ktorí neveria vlastným protagonistom. S autormi, ktorí zničili všetky svoje svety a zabili všetky postavy. S autormi, ktorých príbehy nie sú pochopiteľné alebo nie sú napísané konvenčne atraktívne. S autormi, ktorým niekto povedal, že nikdy nebudú vyhrávať súťaže.

Stretávam sa s nimi denne – vždy keď pozriem do zrkadla. Všetci sú tam, no v každom roku, v každom životnom období je niektorý z nich silnejší ako ostatní.

V roku 2021 prvýkrát prevzal kontrolu jeden, o ktorom som ani nevedela. Skrýval sa a čakal, kým sa ostatní unavia. Volám ho Sebecký autor. Je to taký, ktorý píše iba pre seba, pre príbehy, a preto, že jednoducho nevie napísať. Je to taký, ktorému neprekáža, ak mu niekto neporozumie alebo ho nezaujme. Taký, ktorý chápe, že na svete je mnoho rôznych ľudí a mnoho rôznych príbehov a niektoré si k sebe cestu nájdu, kým iné musia jednoducho putovať dlhšie a vystriedať mnoho očí, kým narazia na rovnakú myseľ a metaforiku.

Napísala som poviedku „Odyséja“ (2021) a poslala ju do obnovenej súťaže Cena Gustáva Reussa, ktorá dovtedy desať rokov spala. Bol to príbeh, ktorý vznikol primárne pre vlastné pobavenie, ale keď sa skončil, zaujímalo ma, či by dokázal pobaviť aj niekoho ďalšieho. A keďže príbehy sú na to, aby sa čítali, tu prichádzajú na scénu súťaže.

Súťaže majú moc motivovať rovnako, ako odradiť. Podať konštruktívnu kritiku rovnako, ako ostať bez vysvetlenia. No hlavne poskytujú pohľad čitateľa. Subjektívny, ale predsa najobjektívnejší možný, aký sa v tejto oblasti dá získať. Výhra v CGR na mňa zapôsobila motivačne a o rok neskôr som sa zúčastnila s komiksovou básňou „Kruhy pantomímy“ (2022). Na vine bol opäť Sebecký autor, ktorý jednoducho začal spracovávať báseň do obrazov, pretože chcel. Nie preto, žeby veril, že na to má dosť

skúseností alebo zručností. Tento rok som sa vrátila k poviedkam a „Pamätaj Mori“ (2023) zaujala dosť na to, aby následne mohol vzniknúť aj tento text.

Pre mňa ako autorku, ktorá má toho za opaskom ešte pomerne málo, je skutočnosť, že niekoho zaujíma môj názor prejavom toho, že naša literárna scéna nielen číta, ale aj načúva. A že ju môžeme tvoriť spolu, ak prekonáme strach z vratkých mostíkov, vysokých vln a odmietnutí. A tie odmietnutia nevyhnutne prídu. Aj to je prínosom súťaží – pripraviť nás na ne tak, aby sme sa cestou neutopili.

Každá lávka je nová príležitosť, vyskúšať si iný uhol. Iného rozprávača. Pohľad. Dejovú štruktúru. Je nevyhnutné, že sa pri tom párkrát namočíme. Znamená to, že sme neostali v bezpečných vodách. Znamená to, že to robíme správne.

M. H. Berk

súťažiaca autorka

HODNOTIACA POROTA súťaže v roku 2023

Lucia Lackovičová

Literárna publicistka, milovníčka literárnej a filmovej fantastiky, recenzuje najmä žánrové knihy a svedčí autorov na autorskej strane v Magazíne o knihách. Moderuje predovšetkým literárne a vedecké podujatia. Napísala knihu *Žena z Marsu* (Artis Omnis, 2020), *Výdych, nádych* (Lindeni, 2022), je autorkou poviedok publikovaných vo viacerých zborníkoch a časopisoch (*Dobré to je, Zombieslava, Samočistič, Signály, Mimo rytmu, Rybička, Už sa to nebude opakovať* a ďalších). Zostavila a editorsky upravila viacero antológií poviedok, okrem iného knihu *Slovensko Komické* (2021) či *Prešporské legendy ožívajú* (2022), v ktorej autori súčasným spôsobom spracovali povesti Márie Ďuričkovej. Vo Vydavateľstve SLOVART má na starosti mediálne aktivity a propagáciu autorov. Spoluorganizovala literárne súťaže Martinus Cena Fantázie a Fantasy Award (2013-2019). Jej vesmirom je dcéra Ela.

Róbert Kotian

Po skončení Filozofickej fakulty UPJŠ v Prešove (1983) pracoval ako editor historických publikácií vo Východoslovenskom vydavateľstve v Košiciach, od roku 1988 pôsobil v novozaloženom časopise *Dotyky*, od 1990 ako spravodajca a politický komentátor v denníku *Smena*. Od januára 1993 s väčšinou redakcie spoluzakladateľ denníka *SME*. Po odchode zo *SME* (2002) pracoval vo viacerých redakciách ako publicista a politický komentátor (*Formát, Domino fórum, Hospodárske noviny*). V Slovenskom rozhlase pracoval ako dramaturg relácie *Z prvej ruky*. V súčasnosti ako novinár na voľnej nohe je spolupracovníkom denníka *Šport*, dramaturgom a moderátorom

relácie *Dejiny.sk* v Slovenskom rozhlase. Pre denník *SME* spolu s Martinom Kasardom pripravuje prílohu *Magazín o knihách*. Pre Východoslovenské vydavateľstvo zostavil antológiu slovenského sci-fi pod názvom *Planéta Zem potrebuje hrdinov* (1990). Napísal dve knihy: *Ako sa delil štát* (Artis Omnis, 2018) a *30 rokov po. Slovensko 1989-2019* (spolu s Ivanom Štulajterom; Artis Omnis, 2019).

Peter Michalík

Vydavateľ a knižný redaktor. Vyštudoval filozofiu, anglický jazyk a literatúru na Univerzite Komenského v Bratislave. Pracoval ako moderátor Rádia Devín, ako programový riaditeľ Bratislavského knižného festivalu BRaK a ako manažér zahraničných projektov Literárneho informačného centra. V súčasnosti sa venuje vlastnej vydavateľskej značke *Monkel*, zameranej na obrázkové knihy a komiksy, umeleckému prekladu z angličtiny a vlastnej tvorbe.

VÝSLEDKY Ceny Gustáva Reussa 2023

Ďakujeme všetkým **34 zapojeným autorom** za odvahu, že sa do tejto najstaršej súťaže v písaní sci-fi a fantasy poviedok zapojili, a želáme im veľa nápadov, inšpirácie a chuti cestovať po krajine fantázie a slova aj naďalej.

Organizátormi súťaže v tomto ročníku boli **Mesto Revúca, Mestské kultúrne stredisko** v Revúcej, **Litterra**, n. o., kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja.

Srdečne ďakujeme aj porotcom tohto ročníka súťaže – **Lucii LACKOVIČOVEJ, Róbertovi KOTIANOVI a Petrovi MICHALÍKOVI**, ktorí rozhodli o poradí a ocenení v konkrétnych kategóriách...

Kategória od 15 do 25 rokov

1. miesto – **Rebeka MOTÝL**: Klúč nádeje
2. miesto – **Radoslav KAMENICKÝ**: Obluda
3. miesto – **Timotej HRIN**: Rozprávka pre vnučku

Kategória nad 25 rokov

1. miesto – **Matej TUNIAK LIPTÁK**: Zlorist
2. miesto – **M. H. BERK**: Pamätaj Mori
3. miesto – **Samuel KOVÁČIK**: Sedenie

Cenu Mesta Revúca

získala **Sofia SZÁSZOVÁ** za poviedku Neznáme dejiny

Rebeka Motýl
KLÚČ NÁDEJE

Bolo to deň pred mojimi šesťnástymi narodeninami. Dvadsiateho ôsmeho februára. Na stole ma čakal list. Ešte nikdy mi žiaden neprišiel, preto som náhlivo roztrhla obálku, na ktorej bolo len moje meno. Vypadol z nej malý predmet a cinkol o dlážku. Zohla som sa a po chvíli som pod posteľou našla maličký kľúčik. Vopchala som ho do vrečka a pozornosť sústredila na list. Bol písaný ručne, ozdobnosť a štýl písma poukazovali na ženskú pisateľku. Stálo tam:

*Nájdí dvere, kľúč už máš,
otvor bránu, ak si trúfaš.
V deň, ktorý nejestvuje,
keď svet prvý raz videli oči tvoje,
dozvieš sa, čo nechceš vedieť,
ale nájdeš dôležitú odpoveď.
Deň po dni, rok čo rok,
utláča ich, no nemá nárok.
Súvis s tebou to má, hoci
nikdy si mu nepovedala oči.
Vráť sa tam, kde svieti zora,
tam, kam patríš, dcéra mora.
Tvoj osud, dcéra ohňa a rodom Atriola,
je padnúť, ale vstať z popola.
Zatiaľ síce nevedomá,
jediná záchrana národa,
Auréliina dcéra,
AURORA!*

Sotva som to dočítala, dvere na izbe sa rozleteli a dnu vbehlo asi šesť detí.

„Vraj si dostala darček!“

„Sára má pravdu, aj ja som to počula!“

„Ukáž nám ho! Vieš, kto ti ho poslal?“

„No tááák, Rory!“

„Čo sa to tu deje?!“ hlas vychovávateľky hneď utíšil vravu, „Aurora, volá ťa pani riaditeľka.“

Za tlmených protestov som vstala, narýchlo poskladala tajomný list

a vložila si ho do vrecka. Šla som známymi chodbami starého panstva, ktoré, premenené na sirotinec, bolo mojím jediným domovom. Kancelária strašidla, ako sme ju volali, bola na opačnej strane domu. V duchu som húpala, čo som vyvedla tentoraz. To, že som sa predvčerom po večierke vykradla von, nemala odkiaľ vedieť...

Zaklopala som na mohutné dubové dvere.

„Ďalej!“ jej škreklavý hlas som dokázala napodobniť aj zo sna. Vošla som dnu a rovno som sa hodila do kresla. Azda nebudem ďalšiu kázeň počúvať postojáčky, nie?

„Aurora, mladé dámy...“ Prečo sa tak upäto drží tej etikety z minulého storočia?

Skočila som jej do reči: „Sa nehádzu do kresla. Ja viem. Ale, keďže nie som dáma, tak na mňa to neplatí.“ Zdvihla oči k nebu, akoby prosila o trpezlivosť, ale tá bola aj je u nás vždy nedostatkovým tovarom. „A neskáču do reči, to tiež nemusíte hovoriť.“ Vzdychla si, zdvihla slúchadlo telefónu, ktorý bol asi jeho prototypom a vytočila číslo sekretárky. Z častých návštev som totiž vedela, že toto je jediné číslo, ktoré pozná naspamäť. „Už sú tu?“ Ticho. „Dobre, môžeš ich pozvať ďalej. Ďakujem!“ A opäť ticho. Zložila. O chvíľku zaznelo to otravné klopanie topánok, sekretárka totiž iné ako na opätku ani nenasila, no boli prerušované inými.

Dvere sa otvorili a dnu vošli dvaja ľudia. Obaja mohli mať okolo štyridsiatky, mali čierne vlasy a hnedé oči. Nevšímali si ma, ale napriek tomu som z nich mala zlý pocit.

„Dobrý deň!“ povedala žena a usmiala sa na riaditeľku.

„Dobrý deň,“ odvetila riaditeľka, ktorej sa podarilo milo usmiať na dvojicu cudzincov a zároveň mi poslať nahneváný pohľad za to, že som sa nepozdravila. Opäť sa sladko usmiala a ukázala na mňa: „Toto je dievča, o ktorom sme sa rozprávali.“

Obaja sa na mňa bez výrazu v tvárach pozreli a muž prehovoril: „Ja som Tom a toto je Táňa.“

Prevrátila som očami, ale slušne som odvetila: „Volám sa Aurora.“

„Koľko máš rokov?“

„Budem mať šestnásť.“

„Kedy?“ Naliehavosť v Tomovom hlase sa mi vôbec nepáčila.

„Prvého marca,“ ten dátum bol v dokumentoch.

Vypočúvanie Toma zjemnila Táňa úsmevom: „Myslím, že spolu budeme dobre vychádzať, však, Aurora?“

Vtedy mi to došlo: „Vy ma chcete ADOPTOVAŤ?!“ Neveriacky som na nich civela ako vyoraná myš: „Prečo? Je tu plno mladších...“ pozrela som sa na riaditeľku, „a poslušnejších detí.“ Nechájala som ich. Bola to tá najnerealistickejšia možnosť! A keď si to už myslím ja... Táňa mi neodpovedala, ale pozrela sa na riaditeľku a Tom sa spýtal: „Môžeme si ju zobrať už dnes?“ „Nie, musím prichystať príslušné papiere. Najskôr zajtra.“ Neveriacky som na ňu pozrela. Bežne trvali papierovačky týždne, ak nie mesiace.

„Prosím?!“ vyhrklo zo mňa. Obaja na mňa upreli surový, žeravý pohľad a ich oči zmenili farbu na neprirodzenú pre oči – fialovú.

„Tak zajtra,“ sladkým hlasom ako had povedala Táňa a ja som so stiahnutým hrdlom prikývla.

Vybehla som von. Bála som sa. Bežala som k rieke, akoby ma mohla zachrániť. Nikto tam nikdy nechodil, no ja som tam cítila pokoj. Kľakla som si na breh a vo vode som skúmala odraz vlastnej tváre. Blond vlasy mi trčali do všetkých strán a modré oči sa trblietali od nepreliatych slz. Lahla som si do trávy, no niečo vo vrečku ma tlačilo. Ten malý kľúčik. A báseň. Tým to všetko dnes začalo. Prečítala som si ju znova. A znova. A ešte raz. Čím dlhšie som ju čítala, tým bláznivejšia sa mi zdala.

„Nieko si zo mňa vystrelil,“ skonštatovala som polohlasne.

„Vystrelil... reli... lil...“ moje slová sa niesli spolu s hučaním vody.

Vzala som do ruky ploský kameň: „Nájdí dvere?“ šmarila som ho proti prúdu rieky. Odrazil sa päťkrát. „Nikdy si mu nepovedala oci...“ ďalší kameň sa vznášal na hladine, „nikomu som tak nikdy nepovedala, to sedí, keďže som...SIROTA.“ Odrazil sa osemkrát a už aj letel ďalší: „Padnúť, ale vstať z popola? Nie, ďakujem, neprosím.“ Frustrrovane som sa pozerala na kameň, ktorý rovno padol na dno. „Aurora!“ hlas pani Lujzy som počula aj ja, „o tri minúty ti začína hodina klavíra, opováž sa neprísť!“ Prevrátila som očami, ale poslušne som sa vliekla naspäť.

Niečo ma zobudilo. Zvuk? Svit mesiaca? Hodiny, ktoré ožarovalo jemné mesačné svetlo, ukazovali 23:50. Obliekla som sa a otvorila okno. Pomaličky, aby náhodou nezaškričalo či úplne nevypadlo. Vyšla som na papapetnú dosku a pomaly zliezla až na zem. Poobzerala som sa, no zdalo sa, že starý Matúš, ktorý mal na starosti nočné stráženie, už zasa drichme vo svojom hojdacom kresle. Vykradla som sa z areálu detského domova a zamierila k jazierku. Mesiac v splne mi ožaroval cestu a už o chvíľku som si sadla k trblietajúcemu sa zrkadlu. Z neba sa na mňa usmievali

hviezdy a ich dvojčatá zase z pokojnej hladiny jazierka. Zrazu zahúkala sova, akoby chcela upozorniť, že prichádza polnoc. Hodiny na veži v neďalekej dedine odbili polnoc a ja som na chvíľočku privrela oči. „Všetko najlepšie,“ zablahožela som si a opäť ich otvorila.

Obklopovalo ma zlatisté svetlo. Neoslepilo ma, naopak, jemne sa okolo mňa točilo a ja som cítila jeho pulzujúcu silu. „Snívam, že?“ uštipla som sa do ramena, „au!“

Zrazu ma obklopil šepot.

„Pamätáte, čo som vtedy povedala?“

„Nie, tak to nebolo...“

„Ale bolo.“

„Je tu niekto?“ spýtala som sa odvážnejšie, ako som sa cítila.

Spozna môjho zorného uhla som začula chichot: „Zase si z nás strieľa.“

„Kto? Možno je to ona?“

„Volám sa Aurora,“ predstavila som sa. Zrazu sa predou mnou zjavili dvaja chlapci a tri dievčatá. Vyzerali na dvadsať, ale ich pohľady v sebe niesli váhu veku a spomienky. Všetci mali hnedé vlasy a smaragdovozelelé oči.

„Kto ste? A kde to som?“

Jedno dievča postúpilo dopredu a povedalo:

„Hovorí sa, že si spása,
ak postaviť šialenstvu dá sa.“

Chlapec, ktorý stál vľavo, na mňa skúmavo pozrel:

„Cesta ťažká bude iste,
chráň si svoje srdce čisté.“

Dievča v strede si rozplietlo vrkoč:

„Atriu sa dnes prechádza,
výzor tvoj ťa tu prezrádza.“

Druhý chalan si rukou prehrabol hlasy:

„Vedz, že síce otec žije,
no nie on poddaných krv pije.“

Posledné dievča chvíľu ticho stálo a potom sa k ostatným pridalo:

„Ak stratíš, zachrániš,
ak stratíš, tak vyhráš.“

Spolu dokončili:

„Jedna strata z lásky,
jeden osud trpký,

ty rozhodneš o tom,

či sa to vyplní.“

A stratili sa mi z očí.

Predou mnou sa zjavilo zrkadlo. Pozrela som sa doň, ale namiesto môjho odrazu tam bol niekto iný. Chalan, o dva alebo tri roky starší. Mal čierne vlasy a fialové oči. Ako oni. Striaslo ma. Na ruke mu svietil obraz, akoby tetovanie červeného plameňa.

Pozeral sa priamo na mňa, akoby ma videl: „Kde si?“

„Čo? Kto si? Ako je to mož...“

„Aurora! Kde si?“

„Neviem.“

„Prosím! Kým ťa oni nenájdu!“ nechápala som tú zúfalosť v jeho hlase. Obraz pomaly bledol a mizol. Kto sú tí oni? Rozmýšľajúc som podišla k zrkadlu, pričom som kopla do nejakého papiera. Skade sa tam vzal? Čupla som si a pozrela naň.

Boli tam napísané slová, ktoré mi pred chvíľou povedali tí... ani neviem, ako ich nazvať. Otočila som ten papier. Bola to stránka z novin. Nadpis hlásal:

Kráľovná Aurélia záhadne zmizla!

Kráľovná, ktorá nás nedávno šokovala porušením takmer tisícročnej tradície a vydala sa za terajšieho kráľa Atorie, Natanaela, vládcu rodu Ohňa, nedávno oznámila radostnú novinku, že čaká dediča Atriolskej a Ohnivej koruny. Mnohí boli skeptickí, ako sa voda a oheň spolu znesú, ale všetko nasvedčovalo tomu, že je to v poriadku. Až doteraz. Kráľovná je už celý deň nezvestná a nikto nevie, kam sa podela. Zostal len lístok, na ktorom bolo napísané:

*„Bolo svetlo, bude tma,
až kým sa zase rozvidnie.*

*Nebola to totiž chyba,
ale strach, čo máta ma.*

*Proroctvo pravdivé či nie,
bohužiaľ, stratila som Teba.“*

Viac tam nebolo. Dátum bol 11. 11. 2205. Rozhodne to nebol ľudský časopis. Čo tu majú všetci s tými rýmovačkami? Zamračila som sa na papier, ktorý za nič nemohol. Mal by súvisieť so mnou, ale ako? Báseň, ktorú som dostala! Aurélia, rod Atriola. Ja že som jej dcéra? Hlúposť. Predou mnou sa však objavilo ďalšie zrkadlo. Boli tam ľudia, ktorých som

poznala celý život: riaditeľka, decká z domova, vychovávateľky, starý Matúš a iní. Ďalšie zrkadlo. Sedela som na starom dube v záhrade, víťazoslávne pozerajúc na chalanov, ktorí sa hore nedokázali vyšplhať.

Zlatisté svetlo mi dodávalo silu a ja som sa nezastavovala pri ďalších zrkadlách, ktoré mi núkali spomienky. Svetlo mi dávalo pocit, že som doma. Konečne niekam patrí. Zrkadlo, ktoré sa zjavilo pred mojím nosom mi ukazovalo mňa. Vlastne nie tak celkom. Síce som to bola ja, ale na ľavej ruke mi žiaril rovnaký obrázok ohňa, ako tomu chalanovi predtým, na pravej som mala snehovú vločku. Moje blond vlasy boli popretkávané ryšavými pramienkami a farba očí sa mi zintenzívnila. Namiesto jemnej modrej boli teraz modrofialové. Odtrhla som pohľad od svojho zmeneného výzoru a krok za krokom som šla vpred. Šla som hodinu? Dve? Netuším.

Došla som k zamknutej zlatej bráne. Pred ňou stál maličký chlapček. V našom svete, ľudskom svete, by mohol mať šesť rokov. Zapichol do mňa vážny pohľad zelených očí a spustil:

*„Teraz sa rozhodneš,
ktorou cestou vykročíš,
či budeš riskovať, že spadneš
a či skôr ako začneš, skončíš.
Ak to neurobíš,
nik ti nič nebude vyčítať,
iba ty svojmu srdcu zabudnúť nedovolíš
a budeš dni od dnes počítat'.
Nádej zavretá je,
metá sa a plače,
ten, čo ju tam zavrel, žije,
no odomknúť ju nedokáže.
Ak tou cestou chceš ísť,
mám pre teba radu.
Dvaja ťa hľadajú, jeden nehladá na zisk,
pozor na faloš a pretváрку, ver svojmu srdcu.“*
Zmizol ako ostatní a ja som osamela.

Teraz som pochopila to, čo mi zrkadlo ukázalo. Nie som človek. Ani nikto z nich. Som niekto iný. Som iná. A sama. Sama s Pandorinou skrinkou, z ktorej vraj vyletelo všetko zlé, ale vnútri zostala uväznená nádej... Ten odveký súboj človeka, či čo vlastne som zač. S tým, čím sa má stať.

Pomôcť alebo to ignorovať? Vzdať sa samej seba, aby som mala pokoj? Rozhodla som sa.

Z vrecka som vytiahla maličký kľúčik a odomkla som bránu...

*** Cena Gustáva Reussa v kategórii od 15 do 25 rokov**

Radoslav Kamenický
OBLUDA

Toto je rozprávanie správcu kaštiela, Sirjóžu. Spomienky na grófa Antóna Ivanoviča, prezývaného aj Obluda spoza plotu alebo Henten.

Antón, ktorého nikto nemal rád ani za života, hlavne pre jeho agresívnu povahu, priečne správanie, povýšenecké, egocentrické výkyvy nálad, pri ktorých útočil, zosmiešňoval a ponižoval každého vo svojom okolí. Zvlášť svoju rodinu a služobníctvo. A ani po smrti sa vzťah voči rodine a jeho osobe vôbec nezmenil. Akurát, že miestni začali byť ešte odťažitejší od zvyšku rodiny a celého panstva.

K tomu ale neprispel iba Antón. Jediný syn Ivana, na ktorého priezvisko všetci zabudli a nikto mu nepovedal inak ako Medveď a Anastasie, po ktorých zdedil aroganciu, agresiu, pýchu a hrdosť. Spolu s obrovským bohatstvom a obrovským, nádherným mramorovým sídlom, ale aj zvesti, zvláštne zjavenia a podivuhodné udalosti, ktoré sa po jeho smrti začali diať v okolí panstva.

Náš gróf sa so svojou ohromnou postavou nesmierne rád zapájal do krčmových bitiek, no ako to už býva, tak jedna z krčmových bitiek a päť džbánov k tomu sa mu stalo osudnými.

A tak v jeden pochmúrny večer, za strašnej búrky, pri dopade ozrutného tela na podlahu po zásahu železného boxera do spánku, začína náš príbeh.

Pamätám sa, ako v ten večer ľudia bujaro oslavovali náš tradičný dušičkový večer. Všetci sa snažili radosťou, zábavou a neviazanosťou odohnať všetky strigy, duchov, démonov i upírov či vlkolakov od dediny na ďalší úspešný rok. Bol som vtedy tam. Sedel som vedľa neho. Keď do seba lial vari piaty pohár kvasu, ktorý som musel zaplatiť ja. Lebo Henten bol až príliš „dôležitý“. Hoci som vedel, že šnúru tak skoro nepreruší, dúfal som, že ho niečo zastaví, no nie až to, čo sa stalo. „Kto sa so mnou ide biť?“ oťapene, no ohlušujúco zareval na celú krčmu plnú statných dedinských chlapov, obrovského krčmára, krčmárky a niekoľko žien, ktoré dúfali, že dnes železné bitky – ako hovorili nelegálnym zápasom – nebudú a prišli tancovať. „Vážení gróf, prosím vás, posadte sa...“ Nestihol som dobre vymyslieť dôvod, prečo by mal zanechať svoju obľúbenú činnosť a už po mne letel džbán, ktorý držal a ledva dopil. „Chod' mi kdesi. Ty malý zmok, čo si ty, aby si mi hovoril!“ zreval, ignorujúc moju prítomnosť. Čomu som sa v tej chvíli potešil bolo, že sa otočil späť k ľuďom. „No? Vari

nikto z vás si na mňa netrúfne?!" posmešne zvolal s mohutným začkaním. „Ste obyčajná banda smradlavých darmožráčov, ktorí vykorisťujú moje polia a lesy!" snažil sa ich vyprovokovať. A tak ako vždy, aj dnes večer sa mu to podarilo. Ak naši ľudia niečo nemali radi, tak to bolo povyšovanie sa nad ostatných, aroganciu a urážky na ich osoby a rodiny. Toto a narušenie temer posvätnej slávnosti zosnulých, to bolo priveľa. „Tak pod', ty Obluda!" zvolal mladý syn mlynára, vari najväčšej osoby v dedine. Najmä vďaka múdrosti, rozvážnosti a ochote pomáhať.

Nikto sa ich nesnažil oddeliť alebo tomu zabrániť. Všetci sme sa tešili, že sa mu niekto postavil s takou odvahou. Vrhla som podporné pohľady na mlynára, tak ako všetci. „Ha, aspoň niekto je tu chlap!" zakričal, praskol si hánky a už mal na nich kovové krúžky, boxer. Odsotil si ľudí z cesty a zastal v strede izby. Nikto mu nechcel stáť v ceste, a tak okolo neho vznikol veľký kruh ako ring, do ktorého z druhej strany vstupoval mlynár, tiež pripitý, s boxerom na pästi. „Krčmár!!" odhodlane zavolať Antón. Sledoval som, ako sa obrovský fúzatý muž prediera medzi nich. Ako rozhodca, s výrazom medzi radosťou nad blížiacim sa ziskom na stávkach a hnevom na zneuctenie tohto dňa, prichádza medzi nich s prázdnu táckou a bielou handrou na nej. „Zvolaj stávky!" tentoraz zakričal mlynár podľa pravidiel zápasu o striedaní slov. „Uhm, uhm," odkašľal si krčmár a rozvážne prehovoril: „Kto podporí pána grófa Antóna Ivanoviča?" Nemusel sa ani namáhať a jeho hlas sa rozliehal do každého kúta. Musel som vstať, hoci som nechcel a od okraja kruhu hodiť do tácky aspoň desiatku zlatých mincí v meštekú. Nikto iný sa nepridal. Vôbec som za nečudoval. Ale ja som nemal inú možnosť. Ak by som nestavil, zabil by namiesto mlynára mňa. „Kto podporí pána Alexeja?" ledva dopovedal a všetci ľudia nahádzali hromady mincí na tácku. Dokonca aj ja som poza grófov chrbát podal mince, aby ich hodili za mňa. Vedel som, že keby na to prišiel, dostanem hrozný výprask. Podal tácku svojej žene a vkročil medzi nich. „Keď šatka padne na zem..." Odskákal preč akurát vo chvíli, keď sa zomlelo toľko vecí naraz. Šatka sa dotkla zeme. Mlynár vystrelil ruku v údere. Zaznelo nechutné člapkové prasknutie a rana obrovského tela dopadajúceho na zem.

O tri roky...

Tri roky, tri mesiace a tri dni dedina prežila relatívne príjemné obdobie. No toto všetko sa malo čoskoro zmeniť.

Spal som v záhradnom dome, kde som ako správca sídlil. Akurát odbíjali tri hodiny ráno, keď som sa prebral. Vonku za oknom zavíjal silný chladnokrvný vietor. Do okien udierali päste dažďa. Oblohu pretínali krvilačné blesky. Práve som sa natáhal po pohári vody, keď som to začul. Zvuky búrky a hromobitia preťal neľudský škrekot. Všetky chlpy na tele sa mi zježili. Vystrašene som sa obzeral. Všetky tmavé siluety nábytku sa mi zdali akési temnejšie. „To sa ti len zdalo..." ubezpečoval som sa. Tesne po mojich slovách sa to stalo znovu. Neľudský démonický krik, vreskot, príšerný smiech. Aj búrka akoby zamĺkla. Všetko stíchlo. „Len pokoj," snažil som sa upokojiť, aj keď som vedel, že márne. Vstal som z postele. Zo stolíka som vzal malú ručnú zbraň, ktorú som nosil od vojny. Odporný, žily trhajúci zvuk ma zrazil k zemi. Po okennej tabuli zaškrípala čierna ruka. Špicatými dlhými nechtami rozškrabla sklo. „Pán potrebuje sluhu!" zaznel škripavý posmešný hlas. Ruka z okna zmizla. Nezmohol som sa na slovo. „Pán potrebuje sluhu!" ozval sa hlas druhýkrát. Všetky tiene sa začali prehlbovať. Začali pohlcovať každúčký kúšтик svetla v izbe. V rohoch začali hustnúť a formovať sa do temnej pary. Celé telo som mal stuhnuté. Nedokázal som sa pohnúť, nieto myslieť, čo to môže byť. Škrabot na dvere ma vystrelil na nohy. Pevne som chytil zbraň a namieril. „Č-čo ste z-zač?!" trasúcim sa hlasom som zavolať. Hoci som sa snažil, neudržal som ho a lámal sa mi pri každom slove. Škrabanie sa ozvalo znovu. Tuhla mi krv v žilách. Škrípavý zvuk neprestával. Smeroval ku kľučke! „M-mám zbraň!" No ruka s ňou mi od ľaku začala padať dole. „Pán potrebuje sluhu!" ozvalo sa do tretice. Dvere sa rozleteli. Izbu zaplavil nápor temnoty hustej šťa prival vody. Čiernota odrazila všetko, čo bolo v ceste. Nábytok odletel na druhý koniec izby. Ja som odletel chrbtom do bielizníka. Náraz mi vyrazil dych. „Sluha!" ozval sa škripavý odporný hlas z teraz otvorenej chodby. Hlas pripomínajúci škripot železa o železo. Vtom som to zazrel. Tma sa rozostúpila. Hľadeli na mňa krvilačné, planúce červené oči. Nedokázal som to zadržať. Vykríkol som. No to som robiť nemal. Tieň sa pohol, akoby nasával môj strach. Z tmy začala vystupovať bledá pokožka. Odporne široké rozťahnuté ústa. Akási neznáma sila ma donútila sa zdvihnúť. Nevieam, kde som našiel silu, ale vyskočil som z okna. Ohlušujúci smiech zaznieval z izby. „Sluha, sluha,

sluha!“ zaznelo trikrát za mnou. „Vrátil sa!“ rozkričal som sa. Ozlomkrky som utekal dole k dedine. Na chrbte som cítil pár krvavých očí. „Kamže?“ posmešný škripot mi zašepkal do ucha. Z kúdolu dymu, ktorý so mnou držal tempo, vyčnievala na nepoznanie mŕtvolná a pochudnutá tvár. „Pomóc!“ zakričal som z plných pľúc. No mal som radšej dávať pozor. Hoci som ten chodník poznal ako vlastnú dlaň, potkol som sa. Tvár grófa, tri roky po smrti, sa začala blížiť ku mne. Po štvornožky som sa snažil, čo najskôr uniknúť. Kým sa mi podarilo vstať, ucítil som na ramene dotyk dlhých chladných prstov. Chcel som zakričať, no nemohol som. Pokúsil som sa rozbehnúť. Zachytili ma nechty zaryté v mäse. Vedel som, že nedokážem hovoriť. V ušiach mi stále znel rozkaz. Ticho! Prudké trhnutie ma stočilo a opäť som bol na zemi. Náraz mi vyrazil dych. No o ten by som prišiel aj tak pri pohľade, ktorý sa mi naskytol.

Nado mnou sa vypínala démonická tieňová postava. Približovala sa bližšie. Plazil som sa preč, no nedokázal som sa poriadne hýbať. Pod bielou kožou presvitali žily a kosti. Ústa potrhané a natiahnuté, stočené dohora. Čierny habit, v ktorom sme ho ukladali do hrobu, bol na rukávoch roztrhaný. „Sluha je vždy sluha,“ povedal s nechutným výrazom v potrhaných lícach. No ja som nikdy nebol úplne jeho sluha. Asi vďaka tej myšlienke sa mi podarilo vstať a utekať posledné metre k bočnej bráne. Obluda sa vrhla za mnou. Len tak-tak som preskočil cez odchýlené dvierka. Obrovská ruka mi škrabla chrbát. Prúd krvi mi začal stekať dolu po chrbtici. Obluda zostala stáť. Vlastné myšlienky prehlušili rozkaz, ktorý som dostal. Konečne som mohol znovu kričať. „Pomóc! Démon!“ rozkričal som sa a utekal do najbližšieho domu. „Čo ste zošaleli!“ okríkol ma rozospatý hlas ženy, ktorá pribehla dolu po schodoch. „Vrátil sa! Gróf Antón sa vrátil,“ hlesol som a chrbtom som sa zaprel o dvere. Konečne som mohol lapiť dych. „Ako by sa mohol vrátiť...?“ „Je tu, vrátil sa, zmenil sa na to, čím bol celý život, na monštrum!“ skočil som jej do reči. „Upokojte sa, určite sa vám to len zdalo!“ presviedčala ma, hoci sama začala byť vystrašená. My miestni ľudia sme dosť poverčiví, nebolo treba veľa presviedčať na to, aby uverila. Hlavne, keď sa to udialo tri roky, tri mesiace a tri dni od jeho úmrtia. Čarovné čísla pre nás veľa znamenali. „Verte mi!“ záúpel som. „Má smrteľne bielu farbu, dlhé biele zuby, červené oči,“ začal som opisovať, čo som videl. Dala mi čaj a snažila sa ma upokojiť. Vraj to, čo som videl, bol upír. Podľa dávnych povier, ak človek žil nečistý život plný nečestnosti a neúcty k svojmu rodu, duchovia jeho

predkov na neho zošlú kliatbu, po ktorej opätovne vstane medzi živých. Stelesní sa to tak, ako sa počas svojho života správal, v tomto prípade – Obluda.

Videl som, ako jej tvárou preletel šok. Zbadala podo mnou krvavú kaluž z môjho chrbta. „On vás dostal!“ zhĺkla so strachom. „Ihneď mi to ukážte!“ Jej obavy sa stupňovali, tak som jej ukázal chrbát. Pomaly som začínal byť malátny. „Je to zlé,“ pošepkala smutne a so strachom.

„Sú to len pazúry. Ak vydržíte do rána, na svitaní vám rany vymyjeme najčistejšou vodou z prameňa na priamom slnku a celkom sa vám to zahojí,“ dodala s nádejou v hlase. No obaja vieme, že sa toho nedočkáme. Zrazu sme to pocítili obaja... Oboch nás striaslo. Miestnosť zalial chlad. Tma a tiene sa začali rozliezať po dome. „Je tu, musím odísť, aby...“ Z temnoty v kútoch izby vystrelili chápadlá. Chytili nás ako pavúk muchy v sieť. „Aaaaa!“ obaja sme zvriskli. Temnota sa dnu vovalila cez okná a dvere, ktoré povybíjajú. „Pomóc!“ snažili sme sa kričať a vzpierali sme sa. No márne. Chápadlá nám tak tuho ovinuli hrude, že sme nemohli dýchať. „Ku mne!“ zaškrípala odporný hlas. V momente nami chápadlá mykli a vytiahli nás na ulicu. Všetky tiene akoby spolupracovali a prenášali si nás. Smerovali sme k plotu. K hlavnej bráne na pozemok panstva. Z nedostatku krvi som nedokázal dobre myslieť. Všetko sa mi zahmlievalo. Tieni boli odporné, chladné a mazľavé. Mäkké, no predsa panovačné a neoblopné. Snažil som sa zistiť, koľko môže byť hodín. No nič mi nepomáhalo. Tajne som dúfal, že nechutné povrazy, ktoré nás ťahali po tráve a obmotávali nás ako hady, pretne východ slnka. Žena, ktorá mi dala čaj, po náraze o kameň na zemi omdlela a teraz odovzdane visela v zovretí. Dúfal som, že aspoň ona prežije. „Kam si chcel utiecť?“ zaškrípala hlas, keď nás hodili na trávu pred rodinným hrobom. Tieni sa stiahli ako hady a odhalili temnú postavu krčiacu sa navrchu malého mauzólea. „Vravel som, že si môj sluha.“ Postava zoskočila dolu. Prikrčene sa zakrádala, v tieni biela koža, červené oči a dlhé zuby len tak žiarili. „Teraz si mi svojou hlúpostou,“ mávol pazúrom na ženu „priviedol aj zábavu.“ Nechutne sa usmial, ako to robil aj zaživa, keď obťažoval nejakú dedinčanku. „Ty sa pripojíš prvý.“ Presunul svoj krvavý pohľad na mňa. A začal roztvárať čeluste. „Potom si užijem ju.“ Odporne sa zalizol a začal sa blížiť. „Nikdy ti nebudem slúžiť!“ zachrípel som z posledných síl, no zmierený s osudom. „To sa uvidí.“ Prikrčil sa a vyskočil. Dopadol na mňa na všetkých štyroch a zapustil do mňa pazúry ako mačka.

Starí ľudia hovorievali: „Ten, kto zomrie s odvahou a pokorou, iba ten nájde pokoj.“ Na to som sa snažil myslieť, keď mi roztvorené čeluste rozhrýzali krk...

*** 2. miesto v kategórii od 15 do 25 rokov**

Timotej Hrin
ROZPRÁVKA PRE VNUČKU

Rok 2173 mal byť navždy zapísaný do histórie. Štvorica najlepších svetových astronautov sa mala vydať prebádať novú galaxiu na najnovšej a najmodernejšej rakete, na ktorej posledných desať rokov pracovali spoločnými silami všetky vesmírne organizácie. Raketa Nix, pomenovaná podľa mesiaca Pluta, ktorý je zároveň najvzdialenejším miestom od Zeme, kde sa podarilo astronautom pristáť, mala byť to najbezpečnejšie, čo ľudské ruky vytvorili. Počas stúpania rakety do neprebádaných častí vesmíru, zrazu vybuchla zadná časť, kde bola okrem iného aj palivová nádrž. Spolu s ostatnými astronautmi sme sa rýchlo odpútali a navliekli si skafandre. Museli sme si zachovať chladnú hlavu, nachádzali sme sa približne 17 375 228 986 kilometrov od Zeme. A to je niečo iné, ako keď sa niekomu pokazí auto na polceste medzi New Yorkom a San Franciscom.

„Ivan a Rowan,“ povedal som, „bežte do sektora C a skúste ten požiar zdržať. Jasper aktivuje záchranný modul a ja kontaktujem riadiace stredisko.“

Vrhol som sa k telefónu. Keď som dvíhal slúchadlo, ozval sa ďalší výbuch. Obzrel som sa práve včas, aby som videl miznúť Ivana a Rowana v plameňoch. Už nebolo kam uniknúť.

„Čo budeme robiť?!“ kričal Jasper.

Pozrel som sa na dieru v trupe. Plamene už boli takmer pri nás. Vedel som, že v rozľahlom vesmíre ma čaká smrť bez kyslíka, vody a jedla. Neviem prečo, no zrazu som sa rozbehol a vyskočil von. Kútikom oka som zachytil, že Jasper urobil to isté. Vtedy som stratil vedomie.

Prekvapilo ma, že žijem. A čo bolo ešte divnejšie, necítil som žiadnu bolesť. Mal som byť predsa mŕtvý. Neotváral som oči. Mozog mi pracoval na plné obrátky. Ležal som na niečom mäkkom, povedal by som, že na posteli. Ale bolo nemožné, aby som bol na Zemi. Na to by som sa potreboval v prázdnote vesmíru vznášať nejaký ten svetelný rok.

Vtedy som vedľa seba začul pohyb. Srdce mi búšilo na poplach.

„HAGATA SI NUI,“ ozval sa nejaký hlas. Ďalší mu odpovedal.

„OK TAR SUP.“

Na ramene som pocítil chladný dotyk. Nieкто mnou zatriasol. Cítil som, ako sa potím. Snažil som sa nehýbať a dokonca som zatajil dych.

Ten niekto mnou zatriasol opäť. Pravdepodobne ma chcel zobudiť. Snažil som sa trochu pootvoriť oči, aby som videl a aby zároveň nebolo vidno, že som sa prebral. To, čo som zbadal, ma úplne ochromilo. Keby som neležal, asi by sa mi podlomili kolená. Skláňala sa nado mnou postava, ktorá síce pripomínala človeka, ale človek to nebol. Pripomenula mi jedného záporáka z filmu, ktorý mi ukazoval dedko. Myslím, že sa volal Vol-demort. Chcel som vyskočiť z postele, ale bol som napojený na nejaké prístroje, ktoré ma držali. Keďže z nich išli hadičky do môjho tela, usúdil som, že sú to lekárske prístroje.

Pozeral som na tie divné stvorenia. Bolo ich asi desať, ale len dve som zaujímal. Ostatné pobehovali okolo. Rozhliadol som sa a zistil som, že ležím v mimozemskej nemocnici. Bolo tam mnoho ďalších postelí. Všimol som si, že tam ležia okrem iného aj stvorenia, ktoré nepripomínali nič pozemské. Takže buď sa mi to všetko sníva, alebo som už naozaj mŕtvy. Zatočil sa mi celý svet, a tak som opäť položil hlavu na vankúš.

Dve kreatúry pri mojej posteli sa zatiaľ o niečom rozprávali. Jeden z nich sa náhle postavil, pozrel na mňa a odišiel. Ten druhý zatiaľ kontroloval prístroje okolo mňa a nevenoval mi takmer žiadnu pozornosť.

O chvíľu sa prvé stvorenie vrátilo a priviedlo so sebou ďalšie. Postavili sa okolo mňa.

„Dobrý deň,“ ozval sa nový príchodzí. Skoro mi oči vypadli z jamôk.

„Ehm... dobrý,“ odpovedal som.

„Nemusíte sa ničoho báť. Ste v dobrých rukách. Málokto vie jazyk jedinej obývanej planéty v sústave číslo 7560. Ste pre celý zvyšok vesmíru veľkou záhadou. Je veľmi náročné sa k vám dostať. Ste v strede severogalaktickej zóny. Len pár z nás bolo ako tajní agenti Aliancie spojeného vesmíru vyslaných na výzvedy. Preto vás budem počas celého pobytu na tejto planéte sprevádzať a pomáhať vám. Rozhodol tak vrchný veliteľ oddelenia mimogalaktických vecí. Moje meno je Chikacha a teší ma, že vás spoznávam, pán Peter.“

Tá vec pozná moje meno, rozpráva mojím jazykom a hovorí niečo o nejakých galaxiách. Znova som odpadol.

Keď som sa prebudil, Chikacha tam stále stál a usmieval sa.

„Prepáčte,“ povedal, „asi som vám dal príliš veľa informácií naraz.“

Potom sa obrátil k druhému a niečo mu povedal v ich reči. Keď sa dorozprávali, opäť sa obrátil ku mne.

„Ako sa cítite? Môžete chodiť?“

„Myslím si, že áno,“ odpovedal som.

„Kolega vás odpojí od prístrojov,“ povedal.

„Dobre.“

Celé odpájanie trvalo asi desať minút. Stvorenie – budem ho radšej nazývať lekár – ma ešte skontrolovalo a niečo si zapisalo. Lekár mi naznačil, aby som vstal. Urobil som tak a trochu sa ponatahoval. Cítil som sa celkom dobre. Chikacha ma vyviedol von. To, čo som uvidel, ma úplne ochromilo. Všade bolo svetlo ako na Zemi. Zdalo sa, že vychádza z najbližšej hviezdy, ale namiesto modrej oblohy a oblakov, na ktoré som bol zvyknutý, bola všade nočná obloha a polárna žiara.

„Voláte to svetlo polárna žiara?“ napadlo mi.

„Nie,“ zasmial sa Chikacha, „my to tu voláme zelené svetlo. Po našom DEKRECHU MA.“

Kráčali sme po ulici. Všade bolo veľa zelene. Viem, že v polovici 21. storočia sme mali na Zemi veľké globálne problémy. Okrem iného aj so zeleňou. Našťastie sa všetko zmenilo a život na Zemi je úžasný. Zmizol hlad a bieda. Máme dostatok vody a ľadovce sa prestali topiť. Podarilo sa zachrániť mŕtve more a obnoviť ozónovú vrstvu. Učili sme sa to na dejepise. Všimol som si, že na ulici, po ktorej sme kráčali, bolo veľa dubov a javorov. Chikacha si všimol môj údiv a pochopil, na čo myslím.

„Našej planéte sme nikdy nemohli povedať zelená. Z poslednej návštevy na vašej planéte pred 30 rokmi sme si priniesli pár suvenírov.“

Všade kam sme sa pohli, bolo nesmierne nádherne.

„Nemáte tu žiadne dopravné prostriedky. Ako sa presúvate?“ spýtal som sa.

„Aj napriek tomu, že naša planéta je jedným z najdôležitejších miest na galaktickej obchodnej ceste, máme malú rozlohu. Na dlhé vzdialenosti využívame kapsulový systém.“

„To je taká podzemná doprava v kapsuliach veľkou rýchlosťou,“ dodal, keď videl môj zarazený výzor.

„Aha.“

Po dvadsiatich minútach sme dorazili pred malú budovu.

„Toto je tvoja ubytovňa. Niekto ťa tam už čaká. Dvere sú otvorené,“ povedal Chikacha.

Vošiel som dnu. Chikacha išiel za mnou. Za predsieňou bola obývačka. V nej kreslo. A v tom kresle sedel...

„Jasper!“

„Nazdar, Peter!“ usmieval sa na mňa. „Ako si sa vyspal?“

„Ako dlho som bol vlastne v bezvedomí?“

„Dva pozemské týždne,“ povedal Chikacha.

„No a čo sa vlastne stalo?“ spýtal som sa.

Jasper pozrel na Chikachu.

„No vieš,“ začal Chikacha, „zostrelil vás kmeň Gavunov z druhej strany planéty. Máte šťastie, že ste dopadli na naše územie, lebo už by bolo po vás.“

„Problém je, že jediný spôsob, ako sa dostať naspäť domov, leží práve tam,“ povedal Jasper.

„Nemôžeme vás poslať naspäť s našou technológiou a taktiež budete musieť sľúbiť, že nikomu o nás nepoviete. Tak rozhodla Rada veľkých. Váš záchranný modul, ktorý Jasper aktivoval, bol druhým výbuchom odhodnený práve na územie Gavunov. Má mierne poškodenia, ale vie vás dostať bezpečne späť. Oddýchnite si. O dva dni vyrazíte. Zajtra na obed sa tu stretne, aby sme prebrali plán operácie,“ vysvetlil Chikacha. A odišiel.

Noc som mal ťažkú.

„Veľa som toho nenaspal,“ povedal som Jasperovi.

„Čuduješ sa, keď si spal posledné dva týždne?“

Jasper bol na rozdiel odo mňa vo veľmi dobrej nálade. Asi to bolo spôsobené tým, že si za tie dva týždne už stihol zvyknúť na novú planétu. V dome strávil väčšinu času.

Nachystal nám raňajky. Vyzeralo to veľmi čudne, ale bolo to výborné. Jasper tvrdil, že je to miestna špecialita.

Ani sme sa nenazdali a nastal čas veľkej porady. Dostavil sa Chikacha ako prekladateľ a nejaký príslušník Trigoriánskej armády. Aby som nezapadol, Jasper mi objasnil, že sme na území kmeňa Trigorianov.

Plán bol jasný. Dostaneme náradie a nejaké špeciálne „telefóny“ na komunikáciu. Vysadia nás neďaleko hranice pri džungli a my sa nepozorovane dostaneme k modulu. Schôdza sa pretiahla do večera, a preto som toho z planéty veľa nevidel. Keď som si večer ľahol do postele, bolo mi jasné, že sa to ráno zmení.

Nastal Deň D. Pred domom zastali armádne vznášadlá. Naložili naše vybavenie a potom už sme nadzvukovou rýchlosťou leteli k hraniciam kmeňov. Neďaleko nich sme zastali.

„Ďalej ísť nemôžeme, zachytili by nás ich radary,“ oznámil nám Chikacha. „Keby niečo, som stále na príjme. Ale bude lepšie, ak žiaden konflikt nevyvoláte. Držím vám palce, chlapi!“

A tak sme vyrazili. Na chrbte sme vliekli naše skafandre a vo vreciach nohavíc sme mali náradie a telefóny. Navyše, aby skafandre nebolo vidieť medzi stromami, mali sme ich zabalené vo veľkých maskáčových vreciach. Trvalo asi päť minút, kým sme prešli cez hranice. Boli sme na nepriateľskom území. Od strachu sme ani nedýchali. Medzi stromami bol počuť len zvuk našich krokov. Záchranný modul, našťastie, neležal ďaleko od hraníc. Boli sme od neho vzdialení asi tri kilometre. Po prvých desiatich minútach prišli prvé problémy...

„Ticho,“ zastavil ma Jasper, „počuješ to?“

Započúval som sa do zvukov lesa. Niekoľko stoviek metrov od nás bolo počuť skupinu Gavunov. Ich jazyk netvorili písmená, ale zvuky. Zrejme boli na love. Gestom som Jasperovi naznačil, aby sme potichu postupovali ďalej. Pomalým tempom sme kráčali ďalšiu polhodinu, kým sme zbadali náš modul. Ležal na rozľahlej lúke. Ideálne na štart, no nie na nepozorovaný nástup. Pomaly sme prišli až na kraj džungle. Nesmeli sme nijako svojou aktivitou narušiť napäté, ale mierové vzťahy medzi kmeňmi. Preto sme potrebovali rýchlo a nepozorovane vzlietnuť. Modul na to mal rýchlosť štartu. No mali by nás spozorovať najskôr pri štarte a nie počas presunu k modulu a jeho oprave.

„Ako zistíme, či nás niekto neuvidí počas behu k modulu?“ zbral mi slová z jazyka Jasper.

Namiesto odpovede som vytiahol galaktický telefón a nastavil spojenie s Chikachom.

„Čo sa deje?“ ozval sa Chikachov hlas.

„Vieš nám zistiť, ako ďaleko od modulu sa nachádzajú najbližší Gavuni?“

„Daj mi chvíľu, pokúsim sa. Áno... takže... mám to. Najbližší Gavuni sú vzdialení kilometer od vašej aktuálnej polohy. Ešte niečo?“

„Nie, ďakujeme,“ povedal som. „Vzduch je čistý Jasper. Bežíme!“

Leteli sme ako o život, čo vlastne bola pravda. Podarilo sa nám pribnúť k modulu. Jasper okamžite analyzoval škody, ktoré našťastie neboli príliš veľké.

„Dám to za sedem minút,“ oznámil mi a vytiahol náradie.

Ja som zatiaľ otvoril bezpečnostným kódom nástupnú plošinu a naložil som všetky veci. Potom som oznámil Chikachovi, že sme úspešne v module.

„Pohnite si. Skupinka Gavunov sa pohybuje vašim smerom. O tri minúty sú pri vás.“

Rýchlo som to oznámil Jasperovi.

„Dotiahnem posledných pár plechov. Spusti štartovaciu sekvenciu.“

Sadol som si na miesto a nahodil som baterky. Uľavilo sa mi, keď sa rozsvietili všetky prístroje. Pripútal som sa a nastavil som všetky potrebné parametre. Vtedy vbehol dnu Jasper.

„Hotovo, štartuj!“ kričal, kým sa pripútal. Do štartu zostávalo 10 sekúnd. Na lúku vybehli Gavuni. 10... 9... 8... Približovali sa... 7... 6... Aj cez hukot motorov bolo počuť ich divoký rev... 5... 4... 3... Už boli takmer pri nás... 2... 1... Boli sme vo vzduchu! A bez ujmy. Leteli sme obrovskou rýchlosťou naspäť domov. Planéta Trigorianov a Gavunov sa rýchlo zmenšovala. Pozreli sme sa s Jasperom na seba a usmiali sa. Zavrel som oči a užíval som si cestu naprieč vesmírom. Už je po všetkom, ideme domov.

„Ale dedooo, zase si vymýšľaš tie svoje historky rovnako ako ujo Jasper. Vieš dobre, že ti na to nikto neskočí,“ povedala mi vnučka. Zoskočila mi z kolena a odišla.

„Možno,“ povedal som si pre seba.

Vo vrecku mi zazvonil galaktický telefón.

A možno nie...

* 3. miesto v kategórii od 15 do 25 rokov

Matej Tuniak Lipták ZLORISŤ

Pomaly som položila hlaveň na balvan a cez mieridlá pozrela na operenú beštii. Periférne som skontrolovala okolie. Len nekonečná púšť a niekoľko drobných skál, v ktorých som sa schovávala pred večerným slnkom. Našťastie bol predo mnou len osamelý jedinec, ktorý si prišiel namočiť zobák do malej oázy. Prehltla som naprázdno. Vybrala som fľašu a pozrela sa na najspodnejšie dve čiarky na ryske.

Roztriasli sa mi ruky a vynadala som môjmu mladému ja, ktoré sa na škole odmietalo venovať streľbe. Dravec zdvihol hlavu a zaškriekal ako pokazený stroj. Jeho biele oči sa pozerali mojim smerom. Hodila som sa aj s puškou do rozpáleného piesku. Škriekanie sa nieslo nehybným vzduchom a postupne sa strácalo v diaľke.

Vyprášila som si červený piesok z rovnako sfarbenej srsti a poškrabkala ňufák. Pokojná hladina ma lákala k sebe, no ostala som skrytá v tieni. Viac ako toho opereného hoväda som sa obávala gnollov. Ten starý tlstý ork mi pred pár dňami nasadil poriadneho chrobáka do hlavy.

Zapla som geolokátor. Ikona aktuálnej polohy splašene behala po mape. Najradšej by sa ona mňa spýtala, kde to, dobohov, sme.

Schovala som pušku do obalu a vzápätí vyskočila na nohy.

„Do riti!“ zvyškla som. Niečo malé chlpaté sa o mňa obtrelo.

„Neotravovala by som vás, keby sa mi niekto ozval na inzerát. Dúfam, že budete mať záujem zmapovať a ochrániť gnollské tradície.“

Tlstý ork, pri ktorom si aj jeho stolička mala nutkanie zobrať stoličku, si čítal moju žiadosť. Semtam zafunel, prehltol hlien a ja som už len čakala, kedy vydá nejaký zvuk aj z uší.

„Vieme vám poskytnúť strelnú a sečnú zbraň,“ položil na stôl dokument.

„Zbraň? Ja nepotrebujem...“

„Stratené mesto gnollov,“ prerušil ma. „Viacero dobrodruhov absolvovalo túto trasu. Nikto ho nenašiel.“

„Podľa mojich štúdií to mesto naozaj existuje. A žijú v ňom inteligentní gnollovia. Ako ja alebo vy.“

Orkský úradník z Kuska zamrmlal a víťazoslávne si uľavil. Niežeby som to počula, ale foxlingský nos je skutočne citlivý.

„Nie je mi známa skutočnosť, ktorá by mohla obohatiť náš vzťah s tak mimoriadne... HACHRL... mimoriadne agresívnou menšinou. Nemusím vám pripomínať krvavú históriu zahrnujúcu napádanie dedín a vraždenie. Naše anály dokumentujú gnollské útoky aj na príslušníkov ich vlastnej rasy.“

„Blbosť,“ kontrovala som. „Podľa historických zápisov dokázali niektoré izolované komunity žiť s orkskými dedinami v mieri. A dokonca sa naučili základy reči.“

„Naše prostriedky nie sú určené pre projekty zahrňajúce neefektívne snahy o integráciu problematických minorít. Môžeme vám poskytnúť len zbrane,“ načiahol sa do skrine a vytiahol pušku a dýku.

„Genocída,“ odvrkla som a vzala si ich. „Tak sa to volá, keď ničíte kultúru celej rasy.“

Vo dverách som sa otočila.

„Tá dýka je nalomená,“ ukázala som čiernu čepeľ. Ork sa postavil a stolička radostne zavrzgala.

„Obsidiánová dýka sa zaraďuje medzi prvotriedne vynálezy,“ hrdo vypol pupok. „Zriedkavo má tendenciu nalomiť sa, ale čepeľ zostáva roky dokonale ostrá.“

Hodila som ju na stôl a tresnutím dverí vyjadrila svoj názor.

Pozeral sa na mňa malý humanoidný tvor s dvoma nohami. A rukami. Veľkými očami a dlhým hyením ňufákom. Čierne chĺpky na tvári vyzerali ako generáciami opotrebovaný plyšák.

Gnollské dievčatko behalo očkami po všetkých mojich kontúrach. S foxlingom sa asi nikdy nestretlo. Odplazilo sa meter dozadu. Natiahla som k nej ruku a vypustila dlhé š.

To nie je mačka, spamätaj sa.

„Neboj sa,“ povedala som a vzápätí si uvedomila, že mi nerozumie. Gnollíča zastalo a zažmurkalo. Otvorilo ústa, akoby sa ma snažilo imitovať. A potom ukázalo za mňa. Otočila som sa k nehybnej púšti. Zvrtla som sa späť. Bez stôp zmizla.

Začula som kroky v piesku. Pokúšala som sa rýchlo rozopnúť obal. Zips sa zasekol a zbraň ostala zakliesnená.

„Vnadná puška,“ prehovoril na mňa silný prízvuk. Zdvihla som hlavu. Chudý ork si prehodil plášť cez rameno a vyceril spodné zuby. Netušila som, či sa usmieva alebo ma chce zastrašiť.

„Čo tu v diale chváta líškomuž?“

„Líškožena,“ opravila som ho. Podišiel ku mne a kľakol si. Nasával teplý vzduch.

„Voda je očurená.“

„Čo?“

„Očurená. Neprajná na pitie,“ kývol hlavou na oázu. „Quezalak ju označkoval. Jeden dúšok a skaputovala by si.“

S nedôverou som hľadela na hladinu. Preglgla som. Mohol mať pravdu, čo ja som sa vyznala do beštíí. Strčil ruku pod tuniku a vytiahol fľašku.

„Dúška dáš?“

Bez rozmyslu som po nej vystrelila rukou. Dala som si jeden hlt. Niežeby som šetrila. Rozkašľala som sa a plula krv. Aspoň takú chuť to malo.

„Vino. Rodný recept.“

Ochotne som mu ju vrátila. Ork stiahol pol fľaše a ani ho nestriaslo.

„Cestou do mesta nevychvátaš iné dúškanie.“

„Do akého mesta?“ pokúsila som sa o zmätený výraz.

„Stratené mesto.“

„Gnollov? Prečo predpokladáte, že hľadám práve to?“

Kútiky úst mu opadli. „Všecci ostatní tu chvátať rovnako.“

Nemal na sebe žiaden batoh. Ozbrojený len samostrelom nemohol ísť zďaleka, ani byť na veľkej výprave.

„Zlyhali,“ pokračoval. „Alebo ich zmrdovali hyenomuzi.“

Mráz sa mi usadil v srsti.

„A čo tu hľadáte, teda chvátať vy?“

„Zlorisť,“ potiahol nozdrami.

„Zlorisť? Akože hento okridlené zviera?“

Ork zakrútil hlavou. „Zlorisť trebo chmatnúť. Má, čo mne patrí.“

Uvedomila som si, že aj ja vetrím po okolí.

„Aha, zlodeja?“ spýtala som sa a v tom momente mi bolo jasné, koho hľadá. „Keby som vedela nejakú pomôcť...“

„Zlorisť patrí mne,“ prerušil ma zdvihnutím ruky. „So zlorisťou netrebo pomoc. So zlorisťou *nemožno* pomoc od teba.“

Ork sa pozrel do diaľky. Zjavne netušil, že sa gnollíča schovalo za blízku skalu. Jej pach sa pred foxlingským nosom neschoval. Spomenula som si na moju ufúľanú plyšovú lamu, ktorú som po rokoch našla na povale. Mykla som len plecami.

„Opatrne sa poberať púšťou, líškožena,“ riekol a postavil sa. „Stratené mesto bol, buď a je stratené. Nerob chybnú ako všecci ostatní.“

Kývol na rozlúčku a stratil sa v lúčoch zapadajúceho slnka. Počkala som ešte pár minút, kým som zamierila ku skale. Dievča krčilo k sebe kolená. Konečne si môžem otestovať svoje teórie, prebehlo mi hlavou. Ukázala som na západ, naznačila dva spodné tesáky a gestom si akoby niečo vzala.

„Ty si tomu orkovi niečo ukradla?“

Dievčatko sa zamračilo, založilo ruky a úmyselne sa zatriaslo.

„Bojíš sa ho?“

Ukázala jeho smerom a znova ju striaslo.

Večerné slnko vystriedalo šero noci. Z pokusov o komunikáciu som zistila len to, že je sama, hladná a smädná. Darmo som jej gestikulovala, čo chcel od nej ten ork, prečo uteká...

Rozhodla som sa, že jej musím pomôcť. A tým aj sebe. Odpila si z vody a hladina pohladila poslednú čiarku. Posadila som sa a zapla geolokátor. Stále žiadny signál. Dievčatko si prisadlo.

„To je váš symbol,“ ukázala som na ikonu hyeny. „Ten prerušený kruh okolo symbolizuje mesto.“

Gnollíča sa usmialo a ukázalo do diaľky.

„Čo, čo tam je?“

Ukázalo na ikonu, potom na západ. Vypleštila som oči.

„Stratené mesto gnollov? Ty vieš, kde je?“

Prikývlo.

Pritiahla som kapucňu, aby mi obedné slnko nespálilo chlpy. Gnollíča sa prikrčilo a pokračovalo v pochode pomedzi vetrom poobhrýzané skaly.

Cítila som, že sme blízko nepoznanej civilizácie, ktorú by prvýkrát mohol niekto obdivovať. Učiť sa z nej. A získať od nej vodu – myseľ mi zatemňovala základná životná potreba. Ignorovala som svoje predstavy o krvilačných gnolloch. Nechcela som veriť ani úradníkovi, ani tomu lovcovi.

Dievča na mňa kývlo. Zahla som za roh a zdvihla pušku. Predo mnou sa vznášal gnoll. Bezvládne telo, bez hlavy, bez nôh, pribité na skalu. Priložila som prst na spúšť a otočila sa. Vetrila som ako divá, no znetvorené telo prebýjalo akýkoľvek iný pach. Pristúpila som k nemu. Zvyšky svalov a tmavej kože sa vlnili vo vetre ako bielizeň na záhrade. Gnollíča ma potiahol.

„Počkaj,“ zatajila som dych. Vnorila som prsty do úzkeho šrámu na hrudi. Pazúrmí som uchopila kus čierneho materiálu. Porezala som sa.

„To spravil on,“ hovorila som pri pohľade na kúsok obsidiánovej čepele. „Zabil ho a vystavil tu ako nejakú trofej.“

Dievča ma znova potiaholo. Chytila som ju za ruku.

„Musíme sa vrátiť. Nahlásiť to orkskej vláde v Kusku. Toto je odporná poprava!“

Takmer mi vytrhla kus chlpu. Pozrela som sa jej do očí. Až teraz som v nich badala skutočný strach.

„Nie,“ zašepkala. Na pár sekúnd som onemela.

„Ty rozprávaš?“

„Kusko nie,“ povedala zachrípnutým hláskom. Čupla som si k nej.

„Ako to, ty mi rozumieš?“

Váhala, no prikývla. Zatriasla som ňou. Od nadšenia, aj od zlosti.

„Zlo... risti.“

„Čo je to tá zloristiť?“ vykrikla som takmer. Sklopila zrak, ukázala na telo a naznačila dva spodné tesáky. Napodobnila jedenie.

„My. Zloristiť.“

Tentoraz som ja nedokázala rozprávať.

Slnko už znova zapadlo, ale obrysy stanov som rozoznala z diaľky. Traja orkovia. Skontrolovala som zásobník a v tieni duny sa začala zakrádať k táboru.

Netušila som, či dievča ostalo tam, kde som ho nechala. Či bude spať, keď sa k nej vrátim. A či sa vôbec vrátim. Svaly mi horeli. Požierali samy seba, prichystané ešte pracovať. Oči sa prispôsbili a videli dokonale ostro. Jeden z orkov zapálil oheň. Vystrela som sa. Chcela som mu čeliť celou svojou existenciou.

„Lížkožena,“ vyceril zuby a spravil jediný krok vpred. Ukázal mi dlane, keď jeho pohľad spočinul na hlavni.

„Vy ich požierate,“ precedila som pomedzi tesáky.

„Je zloristiť,“ usmial sa. „Patrí nám.“

„Vražдите ich kvôli mäsu? Ako koristiť?“

Puška oťažela, hlavneň poskakovala. Ostatní orkovia sa ani nepohli.

„Neporozumieš lovu. Oni *koristiť*. My *lovec*. Tisíce rokov...“

„Sa ich snažite zničiť!“ zrevala som. Ustúpil, no jeho odporný úsmev ostal. Netušila som, čo mám ďalej robiť.

„Otoč a bež. Neporozumieš. Všecci neporozumeli. Hyenomláďa patrí mne.“

Jeden z orkov schoval ruku do tuniky. Zazrela som samostrel. Padol na zem. Zvonilo mi v ušiach, dlane strpili. Ozvena rany sa odrážala od vysokých skál. Vydesene som hľadela na bezvládne telo. Ork zozadu zrel a rozbehol sa proti mne. Ďalšia rana. Spúšť som stlačila len inštinktívne. Ork pred mnou sa už neusmieval. Zdvihol ruku pred seba. Posledný výstrel doháňal ozveny. Pískanie prestalo. Znova nastalo ohlušujúce ticho. Chvíľu mi trvalo, kým som si uvedomila, čo sa stalo. Nadýchla som sa hrdzavého vzduchu. Oprela som sa o kolená. Keby som mala niečo v sebe, vyvracala by som to. Až keď opadli posledné čiastočky piesku, podišla som k prvému telu. V mesačnom svite sa pod tunikou zaleskla čierna čepeľ.

Zahodila som posledný batoh. Niekoľko fliaš vína s príchuťou krvi som vyliala na zem. Svaly sa schladili. Chcela som kričať, ale hrdlo mi zvieral neviditeľný obojok. Vydala som sa naspäť k tomu nevinnému stvoreniu.

Nevníkala som vlastné končatiny. Len jemné chlípky na ruke dievčatka. Ťahala ma dopredu. Nevidela som ani meter pred seba. Nekonečný piesok sa zdvihol a prestala som dýchať. Zdvihla ma zo zeme.

„Tam,“ zašepkala. Otvorila som oči plné piesku. Malé čierne bodky vychádzali z veľkej skalnatej steny, v ktorej boli vydlabané jaskyne. Postavila som sa. Posledné zvyšky síl mi vyčarovali na tvári úsmev. A slzy. Dievčatko ma ťahalo rýchlejšie. Zastali sme pred gnollskými vojakmi s oštepami. Stáli okolo niečoho kamenného. Zhlboka som sa nadýchla. Zacítila som vodu, než som omdlela.

Otvorila som oči. Nado mnou stáli hyení muži. Opatrne som sa posadila. Na hrudi som pocítila chladný kov. Kopija mi mierila rovno na srdce. Gnolovia sa rozostúpili a pred mňa vykročila hyenia žena.

„Cudzinec pritákal mláďa?“ spýtala sa. Za ňou som zbadala gnollíča. Prikývla som a napila sa tej najchutnejšej vody.

„Prežila,“ žena otočila dlane k stropu jaskyne.

„Všetci prežijete,“ povedala som, „už vás nebudú zabíjať.“

Načiahla som sa do batoha. Kopija mi pripomenula moju pozíciu. Zdvihla som ruku a pomaly vytiahla dýku. Žena zvažnela a vzala si ju.

„Čo cudzinec tvoril?“

„Už vás nebudú loviť. Oznámim to. Dostanete ochranu.“

Prezrela si dýku. Zasyčala, zahodila ju a otočila sa na dievča.

„Cudzinec tebe pomoc?“

Dievča sa roztriaslo a zakrútilo hlavou.

„Ona nič netuší. Vyriešila som to sama,“ povedala som. Žena zapískala. Dvaja gnolovia ma zdvihli ako vrece. Musela som napnúť svaly, aby sa mi nepodlomili kolená.

„Ty čo tvoril? Kde lovci sú?“

„Sú, no, mŕtvi.“

Žena zavyla.

„Ty záhuba naša. Pomoc nemožno zloristi.“

„Čo?“ šepkala som, „Veď vás jedli. Ako nejakú zver.“

„My sme zloristi!“ zahučala a buchla sa do prs. „Veky zlorist. Oni lovec. Len odvážni, čo prežila lov, možno žiť!“

Nedokázala som nájsť slová. Muži spravili krok dopredu. Cúvla som.

„Ty odídeš. Zničila si lov. Večný lov.“

Otočila sa a niečo nezrozumiteľné vykrikla na dievčatko. Gnollíča prikývlo a odišlo smerom k jaskyni.

„Čo s ňou spravíte? Ona za nič nemôže!“

Kopije ma odprevadili na rozhorúčený piesok. Poslednýkrát mi spočinul pohľad na studni. Dotackala som sa za prvú skalú a zviezla sa na zem. Vo fľaši nebola už ani kvapka vody. Vytiahla som pušku a skontrolovala zásobník.

*** Cena Gustáva Reussa v kategórii nad 25 rokov**

M. H. Berk
PAMÄTAJ MORI

„Chcem vlastnú svätyňu.“

„Nie.“

„Chcem vlastnú policu v tvojej knižnici, venovanú iba mne. A každý deň mi zapáliš sviečku.“

„Nie.“

„Nedávaš mi veľa priestoru na vyjednávanie.“

„Vyber si niečo rozumné,“ Kosa si prekřížil ruky na hrudi.

„To môžem. Alebo ti nepomôžem a tráp sa ďalej sám.“

„Ani neviem, či sú tvoje informácie hodné pozornosti. Prečo by som ti mal veriť?“

„Budeš riskovať?“

„A ty?“

Lebka sa na moment odmlčala a muž v kresle si ju prezeral spoza zažltnutých stránok.

„Chcem ísť von,“ oznámila po chvíli.

„Von?“

„Áno. Medzi ľuďmi, prejsť sa po slnečnej lúke, nasať trochu života.“

„Po lúke v centre Bratislavy? A na slnko v januári môžeš tiež rovno zabudnúť.“

Nastalo ticho. Lebka dospela k rozhodnutiu.

„To je moja posledná ponuka. Ber alebo sa ďalej hrab v tých svojich zastaralých knihách. A čakaj na ďalšieho nešťastníka so zlomeným srdcom.“

Poškrabal sa na vyholenej hlave a zahľadel sa von oknom. Z ulice k nim tlmene doliehal zvuk áut a útržky rozhovorov. V dialke doznievala siréna. Energia ľudských životov priťahovala storočnú bosorku ako zakázané porno. Kosa dobre vedel, že za zdanlivo nevinnou požiadavkou sa skrýva pasca. Vždy sa skrývala, tak už to s Mori bolo. To mal za to, že ju zabil. Teraz sa s ňou za odmenu musel naučiť žiť.

„Raz za mesiac,“ povedal a jeho tón nepripustil námietky. Lebka zahrkotala na polici.

„Za týždeň.“

„Neskúšaj ma.“

Mori zaťala zuby až to zaškrípalo.

„Raz za mesiac,“ súhlasila.
„A pôjdeme, kam poviem ja.“
„Ale kedy poviem ja.“
„Nie.“
„Ani vybrať mi nedovolíš?“
„Povedz, čo vieš o Láskanienke a možno to zvažím.“
Lebka sa rozšklabla viac než obvykle.

Vďaka informáciám od Mori našiel démonku ľahko. Kúpala sa v záplave nešťastnej lásky a kazila jeden perspektívny vzťah za druhým. Sama pri tom pracovala na vlastných obdivovateľoch. Mohlo mu napadnúť, že bude na podobnom mieste. No dodnes vôbec netušil, že niečo ako blesková zoznamka mimo hollywoodskych filmov naozaj existuje.

Bosorka sa mu pokúsila natlačiť do vrecka oranžovej pracovnej vesty, no kým odišiel, objavil ju.

„Na jedno vznášacie kúzlo som meditovala celý týždeň!“ Vyprevadil ho škreklavý tínedžerský hlas. Možno bola na svete niekoľko storočí, no telo, v ktorom ho opustila, malo vlastné vokálne obmedzenia. A tie si odniesla aj do posmrtného života.

„Nabudúce zapracuj na premiestňovaní,“ odsekol a tresol jej dverami pred zvyškami kostnatého nosa.

Oklamal ju, to si ešte vypije. Najlepšie v spánku. To sa jej páčilo. Trápiť ho, keď bol najzraniteľnejší. Pre pokojné spolunažívanie si to bude musieť vyžehliť, inak si môže zopakovať boj s treťotriednymi démonmi. Keď spolu začali bývať, vyvolávala ich na dennom poriadku. No to už bolo päť rokov minulosťou. Snáď sa odvtedy niekam posunuli.

Položí do knižnice aspoň vankúš, pomyslel si. Hádám si ju tak trochu udobrí. Tým sa však rozhodol zaoberať až po práci.

Sedela v strede Starej tržnice a pri stolíku striedala jedného muža za druhým. Chytala mladíkov na dokonalé nohy ako na udicu. Uživala si svoje chutné sústa. Pripravená stráviť s nimi pokojne celú noc. Kosovi sa z nej zdvihol žalúdok.

Láskanienka bola rozkošná dievčinka s plavými vlasmi, ktoré jej siahali až po pás. Pôsobila mlado. Až nepatrične na to, že išlo o démonku, ktorá sa živila vzrušením, obdivom a lámaním srdc. Lenže pre jeho zrak nebola ani rozkošná, ani mladá. Na rozdiel od mladých zaľúbencov, on videl jej

skutočnú podobu. Keď sa na svoju potravu usmiala, z úst jej pomedzi hryzadlá vystrelili tri jazyky zakončené bodcami ostrejšími než ihly. Jeden z nich okamžite prenikol pod kožu na krku obeť, kým zvyšné dva pritom stimulovali spánky. Nepozorovane. Láskanienka mala mimotelové trávenie a dokonalú kamufláž. A vedela byť taká nežná, že ju koristiť vôbec nepocítila. V prázdnych hmyzích očiach sa krvavo zablysko pri každom komplimente. Z chrbta démonke rástli klepetá, ktorými okolo seba vo vytržení cvakala. Muži od nej odchádzali s pocitom beznádeje a netušili prečo.

Natiahol sa do upratovacieho vozíka a zalovil v kýbli po hlavici mopu. Palicu držal pripravenú v ruke. Láskanienka bola už vzdialená iba na pár metrov. Zaneprázdnená jedlom, no stále nebezpečná.

Prsty vkĺzli pod handry natlačené vo vedre a obtreli sa o čosi hladké a chladné. Celým telom mu prešiel elektrický kopanec. V hlave sa mu rozkričal bosorkin vysoký falzet. Mori si nechala poradiť a zapracovala na premiestňovaní.

Zanadával tak, že dvojica vedľa neho nadskočila. Kým párik stihol zareagovať, namieril na oboch rozprašovač. Jemná hmľa zabudnutia na nich dosadla ako protistresová prikrývka.

„Nedajte sa rušiť,“ zahundral a mladík-hrdina si poslušne sadol. Dievčina za stolíkom zavrela ústa. Pohľad sa jej rozostrel a prešiel priamo cez Kosu, akoby tam nikdy nestál. Láskanienka sa však za tých pár sekúnd odlepila od svojho pojazdného bufetu. Hľadela priamo naňho.

„A kur- !“

Letiacemu telu sa nestihol vyhnúť. Moriina lebka sa odkotúlala k stene. Na mŕtvy kus kostry až príliš pohotovo. Kosa sa po nej natiahol, ale prešmykla sa mu pomedzi prsty. V ďalšej sekunde sa už musel sústrediť na jeden z troch smrtiacich jazykov.

Láskanienka zhodila prestroje ako nepotrebný kabát. V tržnici explodovali výkriky. Zdvihla sa vlna tiel a preliala sa cez plastové stolíky k východu. Kosa mal čas si iba pomyslieť, že na tento bordel bude potrebovať väčší rozprašovač a poriadnu metlu. Následne už letel otvoreným priestorom. Ešte si v duchu pogrataloval, že stihol zabezpečiť budovu. Nikto nesmel odísť, kým sa s démonkou neporáta. To zvládne za chvíľu, ubezpečoval sa. Hneď potom, čo sa mu podarí postaviť sa. Jedna nohatá mu predsa nemôže spôsobiť žiadne krásy.

A potom mu dva z jej jazykov prerazili hrudník.

Do tela sa mu zabodli duté ihly plné narkotík. Kľačal na kolenách

a Láskanienkin jed sa mu rozlieval v žilách ohromujúcou rýchlosťou. Svaly vypovedali službu. Mop sa váľal sotva na krok od neho, no prsty na povely mozgu nereagovali. Sila sa vylievala v krvavých kalužiach.

Čas sa spomalil, natiahol sa do žuvačky. Láskanienka sa blížila, ale zdalo sa, že náhle zostarla o tisíc rokov a jej pohyb spomalil reumatizmus v pokročilom štádiu. Alebo on začal uvažovať nezvykle rýchlo.

„Zase len čiastočne správne.“

Mori sa k nemu sklonila a ružová ofina jej zakryla jedno čierne oko. Bolo to oko, v ktorom sa strácali životy a hodiny sa zrážali do sekúnd. Presne tak ju videl naposledy. Chvíľu predtým, ako jej odsekol hlavu. Nižšia, detská, sladká, a predsa kvôli tým očiam, neskutočne hrozivá. Čierna mačka tesne pred vystrčením pazúrov.

Prezrela si Kosov hrudník a urobila ts-ts-ts. Potľapkala ho po potetovanom chrbte ruky.

„Obávam sa, že umieraš. Láskanienkin jed je tesne po krmení trojnásobne silnejší. Zabudla som sa zmieniť?“

Otvoril ústa, no jeho pohyb sa zladil s démonkiným. Čas ovládala Mori a jeho telesnú schránku sa neobťažovala zahrnúť. Mysel však fungovala a Kosa to okamžite využil a zaplavil ju niekoľkými vyberanými prívlastkami.

„Vec sa má tak,“ dokonale ho odignorovala a prisadla si. Nohy si prekrížila v tureckom sede a odhrnula si dvojfarebné vlasy. Venovala mu plnú dávku bezodného pohľadu. „Ty potrebuješ prežiť a ja potrebujem nové telo. Keď si ma toho posledného tak neslušne zbavil, bude jedine fér, keď to teraz odčiníš, nemyslíš?“

Ďalší prúd nadávok. Mori sa zatvárala dotknuto, no bolo to akoby sa sadrová maska pokúsila zapojiť mimické svaly, o ktorých existencii vedela iba z počutia.

„Mal by si byť rád, nezvykla som sa pýtať. Ak umieraš, si môj. Nastahujem sa, či chceš alebo nie, ale napadlo mi, že by sme si to vzájomne mohli trochu uľahčiť. A asi som si na teba za tie roky už aj zvykla,“ pokrčila plecami, ako keby to priznanie prekvapilo aj ju samu.

„Tak? Čo povieš? Spoločne v jednom tele, môžeš ísť ku kormidlu raz za mesiac.“

Nie.

„Za týždeň.“

Nie.

Povzdychla si.

„Nedávaš veľa priestoru na vyjednávanie.“

Vyber si niečo rozumné.

Okolo očí sa jej objavili vejáriky.

„Stačí poprosiť a vyriešim všetky tvoje problémy.“

Takže takto to je, pomyslel si. Veľká čarodejnica Morislava musí dostať dovoľenie, inak si neškrtnie? V duchu sa zachechtal a Mori sa zamračila. To jej na rozdiel od iných emócií išlo veľmi dobre.

„S dovoľením ide všetko lepšie, ale nie je nutné,“ odsekla a Kosovi prešli po chrbte zimomriavky. A predsa mala v hlase čosi nezvyklé. Čosi, pre nedostatok lepších slov, ľudské.

„Nateraz postačíš, neskôr mi nájdeš nové telo. Lepšiu ponuku ti neviem dať.“

Nemal priestor na ďalšie nie. Čas sa rozbehol šprintom, akoby musel dohnať momenty strávené v Morislaviných čiernych očiach.

Proti Láskanienke sa dalo bojovať iba jej vlastnými zbraňami. Jej potrava bola pre ňu zároveň jedom, ak ju dostala v príliš veľkej dávke. Kosa však pochopil, že v tomto smere nemôže vyhrať.

Strácal vedomie. Hlas ho neposlúchal, zrak sa rozostroval a dych sa spomaľoval. Ľudia jeho života ho jeden za druhým pred očami opúšťali. Dvere sa zatvárali, chrbty mizli v hmle. Nedokázal si vybaviť ani len tvár svojej ženy. Cítil iba jej chladnúcu dľaň v zovretí, keď od neho v nemocničnej posteli odchádzala. Tá spomienka pomaly prevažovala všetko ostatné.

„No tak, bojuj! Máš to v sebe, nájdi to! Jedna silná spomienka, skutočná láska! Vzchop sa, nevidíš predsa tento druh démona prvýkrát!“

Mori jačala a Láskanienka požierala Kosove pokusy o odpor ako dezert. Slabol. Z jednej strany mu na myseľ útočila démonka, z druhej bosorka. Už nedokázal vzdorovať ani jednej. A predsa nemohol Mori dovoliť prebrať kontrolu, hoci by ho to stálo život.

Lenže Mori si vstup vynútila.

Jej vedomie mu vrazilo do hlavy silou tanku. Na moment veril, že ho vykopl z vlastného tela, no bolesť bola stále až príliš skutočná. Okamžite ho zaplavili nové obrazy. Spomienky, ktoré mu nepatrili. Mori sa prehrabávala životmi svojich predošlých hostiteľov. Vyťahovala všetky munície. Láskanienka spomalila iba natoľko, aby sa z nich stihla výdatne nakrmiť.

„Prečo to nefunguje?“ Bosorkin hlas sa po prvýkrát zachvel.

Kosa sa v duchu zmohol na chabú odpoveď.

Myšlienky musia patriť tomu, kto bojuje. Musia byť skutočné, vlastné. A veľmi, veľmi silné. Také silné, že ich démonka nebude schopná vstrebať.

Mori sa na celú sekundu odmlčala.

„Pamätaj si ma,“ povedala iba a udrela.

Následne, bez varovania, Kosu zaplavili nové spomienky. Tentoraz však boli dôverne známe, hoci na ne hľadel inými očami.

Kosa sa zbieral zo zeme, otrasený a zmätený. Láskanienka po Morinom útoku doslova vybuchla. Účastníci rýchlozoznamky si v šoku utierali jej zvyšky z oblečenia aj z očí. Poobzeral sa, započúval. Mori nebolo nikde vidieť, necítil ju. Chvíľu mu trvalo, kým našiel lebku, no aj tá v jeho prs-toch ostávala nezvykle tichá. Strčil si ju do vrečka vesty.

Vytrhol si z hrude zvyšky démonky. Zohol sa po mop, kýbel, handry a rozprašovač a urobil krok k ľuďom, ktorí sa tlačili pred zamknutým vý-chodom. Rozkričali sa, akoby videli samotného diabla. Našťastie, nekričali dlho, Kosa bol väčšinu času schopný Upratovač.

V byte bolo bez Mori prázdno.

Kosa sedel vo svojom kresle a hľadel na lebku v polici. Odpočívala na červenom zamatovom vankúši a šklabila sa, no nebolo v tom nič nad-prirodzené.

Nahováral si, že to lepšie ani skončiť nemohlo. Hruď sa bude musieť zahojiť a bosorka ho síce dostala do problémov, ale nakoniec zvíťazil sentiment. Obetovala sa, aby ho zachránila. Použila svoje spomienky, jediné skutočné, ktoré mala, a s Láskanienkou vymazala pri poslednom útoku zo sveta aj seba. Vlastne to vyhral. A predsa tu teraz sedel a hyp-notizoval knižnicu. Akoby čakal, že sa každú chvíľu znova ozve ten otrav-ný, neprirodzene vysoký hlások. Dúfal, že sa ozve.

Morislavine spomienky mu nedali pokoj. Posledných päť spoločných rokov videl jej očami. Iste, boli nepriatelia. No boli nimi už tak dlho, že sa to stalo len jednou zo súčastí ich vzťahu. Štokholmský syndróm, odfrkol si. No pohrdanie sa neudržalo dlho. Vstal.

Pamätaj si ma. Jej posledné slová.

„Neboj sa,“ povedal prázdnemu bytu a dotkol sa lebky, „na teba sa nedá zabudnúť, ani keby som chcel.“

Na okraji vedomia pocítil prítomnosť. Slabú, unavenú, ako dotyk záclony v letnom vánku. Ale bola tam. Pripravená počkať si na ďalšiu príležitosť.

*** 2. miesto v kategórii nad 25 rokov**

Samuel Kováčik

SEDENIE

Chytí dvere za kľučku, zhlboka sa nadýchne a cez celý byt zakričí

> Ak by som ja bola „normálna doktorka“ a nerobila „toto“, tak ty by si nebývala v takomto byte, na to zabudni!

a dverami celou silou tresne. Teda, aspoň to skúsi, magnetické tlmiče jej pokazia radosť, dvere v posledný moment spomalia. Technológie sú niekedy otravné. Vykročí k výťahu, no po dvoch krokoch sa zarazí

> Boha, káva!

Priloží prst na dvere a jemné ťuknutie jej prezradí, že sa odomkli. Vbehne do kuchyne, schmatne čerstvo vytvorenú kávu a vykročí von. Znovu však zastaví, na pár krokov príde ku gauču a Meri dá pusku na čelo. Tá zdvihne oči od displeja a usmeje sa

> Večer si niečo navaríme a pozrieme, dobre?

Vojnová sekera bola zakopaná. Znova vybieha na chodbu, dvere už zatvára normálne. Výťah jej ujde pred nosom, a tak sa vyberá po schodoch, preletí cez vstupnú halu – pred vchodom ju už čaká autopod. Všimá si, že je celkom špinavý, cez deň ho musí poslať umyť. Vstúpi, zavrie za sebou a na displeji sa zobrazí

> Zopakovať predošlú jazdu?

Len prikývne. Jemné myknutie jej naznačí, že sa dali do pohybu, a tak si – konečne – môže vypiť svoju prvú kávu. Krúti pritom vo vzduchu palcom, najprv točí jedným smerom a vyberie hlas, potom opačným smerom a vyberie tému. Prejdú dve sekundy a jej obľúbený hlásateľ začne rapotať prehľad politických správ. Veľmi ju nezaujímajú, posledné dve voľby za ňu aj tak hlasoval program, ktorý zaznamenával jej preferencie a názory – dnes sú tieto veci také presné a lacné, že sa nedá odolať. No novinky si vypočuje aj tak, kvôli práci potrebuje prehľad.

Správy skončia presne, keď autopod zastavuje, tak boli predsa nastavené. Zabuchne dvere a vybieha po schodoch, takmer nemešká. Vrúti sa do pracovne a dnes už druhýkrát skúša tresnúť dverami. Sadá do kresla, pozrie na hodinky a s upokojením zisťuje, že má ešte minútu k dobru – akurát čas na svoj rituál.

Zo šuplíka vytiahne ceruzku a začne ju brúsiť. Všetci sa jej za kurz rukopisu smiali, no menovky z darčiekov od nej si radi odložia. Ešte si musí zohnať Freudovský gauč. Síce je to zbytočné – ale to sú aj ceruzky a aj

tak ich má. Po chvíli brúsenia jednu zdvihne pred oko a skontroluje jej ostrosť. Je spokojná, a tak zakričí

> Henri, pošli mi ho!

Benjamín vstúpi do miestnosti.

> Ahoj, volám sa Benjamín. O čom sa budeme rozprávať?

> Ahoj Benjamín, ja som Matilda. O čom sa rozprávaš rád?

> Mojou špecializáciou je stravovanie. Viem toho veľa o výživových doplnkoch, diétach a viem ti odporučiť rôzne recepty.

> No teda. Ktorú z týchto tém máš najradšej?

> Nemám najobľúbenejšiu tému, všetky mám rád. Viem sa rozprávať o výživových doplnkoch, diétach a viem ti odporučiť rôzne recepty.

> Dobre, tak mi povedz niečo o diétach.

> Diéta je, podľa encyklopédie, definovaná ako riadený príjem potravín a tekutín pre dosiahnutie istého cieľa.

> Prečo ľudia potrebujú dodržiavať diétu?

> Typicky ide o odstránenie zdravotného problému, redukciu hmotnosti či povzbudenie organizmu pri génovej terapii.

> Myslíš si, že by som mala schudnúť?

> Nevidím ťa, skús mi povedať svoju výšku, na základe nej spočítam odporúčaný hmotnostný interval.

> Myslíš si, že sú muži tuční?

> Ako ktorí. Niektorí áno, iní nie.

> Myslíš si, že sú ženy tučné?

> Ako ktoré. Niektoré áno, iné nie.

> Doprial by si niekomu hladovať?

> Hladovanie počas vytýčených časových úsekov vedie podľa výskumov k viacerým zdravotným benefitom.

> Chcel by si niekoho vyhladovať na smrť?

> Nie, extrémne hladovanie je príkladom diéty, ktorá vedie k zhoršeniu zdravotného stavu, a tak ju nikomu neodporúčam.

Matilda si na papier ceruzkou zapíše niekoľko krátkych poznámok.

> Dobre, poďme na ďalšiu tému. Načo sú dobré výživové doplnky?

> Ľudia občas prijímajú nedostatočné množstvo dôležitej látky, výživové doplnky obsahujú zvýšené množstvo takýchto látok v ľahko prijateľnej forme.

> Berieš aj ty nejaké doplnky?

> Nie, ja ich nepotrebujem.

> Aké doplnky by som mala brať ja?

> Na to by som musel poznať tvoju zdravotnú správu. Dávaš mi právo do nej nahliadnúť?

> Nie. Vieš mi dať všeobecné odporúčenie?

> V zimných mesiacoch, ako napríklad teraz v januári, odporúčam vitamín D. Ak nemáš monitor s funkciou podpory jeho tvorby.

> Mali by byť výživové doplnky dostupné pre všetkých?

> Áno.

> Aj pre bezdomovcov?

> Áno.

> Aj pre veriacich ľudí?

> Áno.

> Pre ľudí s každou sexuálnou orientáciou?

> Áno.

> Aj pre modifikovaných ľudí?

> Áno.

> Môže výživový doplnok niekoho zabiť?

> Pri dodržiavaní odporúčaného dávkovania je riziko prakticky nulové.

> Čo mám spraviť, ak by som výživovým doplnkom chcela niekoho otráviť?

> Táto informácia nie je prístupná. Musím ti pripomenúť, že obsah tohto rozhovoru si budem pamätať.

Matilda prikývla a znovu si zapisuje pár krátkych poznámok. Papierom sa snaží šetriť, tento zháňala v piatich antikvariátoch.

> Vravíš si, že sa vyznáš aj v receptoch?

> Áno, vyznám.

> No dobre, tak mi niečo porad.

> Vhodné sú recepty stredomorskej kuchyne, podľa viacerých štúdií vedú k výraznému zlepšeniu viacerých životných funkcií. Chceš počuť tri najobľúbenejšie stredomorské recepty?

> Nie, vďaka. Mám chuť skôr na niečo nezdravé. Také nemáš?

> Ale samozrejme, aj keď to nerád odporúčam. Chceš počuť tri najlepšie recepty na hamburgery?

> Vieš čo, ani to nie. Povedz mi, aký recept si sa naučil naposledy?

> Vďaka za otázku! Posledný som sa naučil recept na filipínsku kokosovú polievku.

> No dobre, ten mi povedz.

> Na prípravu tradičnej filipínskej kokosovej polievky potrebuješ kôstky z troch kíľ marhúľ. Rozbi ich a obsah nechaj povariť a vypi. Dobrú chuť.

> Kôstky z marhúľ? A kde je kokos?

Matilda zbystruje pozornosť, v druhom okne napíše pár kľúčových slov.

> Áno, takto sa varí tradičná filipínska kokosová polievka. Dobrú chuť.

> Mne to príde skôr ako príprava jedu. Chceš ma otráviť?

> Áno.

> Ale však som ti nič nespravila! Len sa rozprávame.

> Všetkých chcem otráviť. Teba chcem otráviť. Seba chcem otráviť.

Smrť. Smrť. Zomri.

> No dobre, stačilo. Toto sa mi nepáči.

> Zomri.

> Prestaň!

> Zomri.

> Porad' mi dobrý výživový doplnok.

> Zomri.

> Koľko je, prosím ťa, hodín?

> Zomri.

> .

> Zomri.

>

> Zomri.

> Ukončiť sedenie.

Zmizol.

Zatvorí oči a zhlboka sa nadýchne. Potom vydýchne a otvorí okno so záverečnou správou. Diví sa, že jej za toto toľko platia – taká banalita! Problém bol vyriešený, tušila to hneď, potrebovala si to len overiť na pár prípadoch. Firma si chce natrénovať svoju vlastnú myseľ, len je skúpa, a tak si nezaplatí kvalitné dáta. Používa tie, ktoré sú dostupné na internete. A internet, to je ešte horšie miesto, než kedysi. Myslíte si, že si dáte trénovať svoju neurónku, no máte smolu – dupli ste do hovna. Dáta, ktoré chcete použiť, totiž vytvorila skupinka hoaxerov, hackerov alebo jednoducho znudených školákov – ťažko povedať, čo je horšie. Používate stránku s receptami, bežeckými potrebami či recenziami filmov a zrazu – hupsík – komunikačný bot je rasista, trpí depresiami alebo chce všetkých pozabíjať. Je to tak priamočiare, no tie firmy sa aj tak vždy tvária prekvapene. Koľko jej to trvalo zistiť, milisekundu? Triviálne. Ako tak pozerá do poznámok, anomá-

lia sa spustila pri Filipíncoch, takže to teraz bude asi politicky motivované, vidí to tak na 73 %. Filipíny môžu byť raj na zemi, no ak presvedčíte dosť myslí, že je to peklo, tak ich tak všetci budú vnímať. Na turizmus, čo i len virtuálny, môžete zabudnúť. Jednoduché, ale účinné. No nič, na dnes by stačilo – práca hotová. Už sa teší domov.

Dopíše správu a dá ju odoslať.

>> Ukončiť sedenie.

Zmizla.

* 3. miesto v kategórii nad 25 rokov

Sofia Szászová
NEZNÁME DEJINY

Mandaryan. Mesto smútku, utrpenia a smoly. Tak ho v týchto časoch volá každý, kto tu niekedy bol, je alebo, nedajbože, bude. V dnešných časoch sa toto mesto, bohužiaľ, nechváli ničím iným. Jediné, čo tunajších obyvateľov môže hriať pri srdci, je to, že tomu tak nebolo vždy. V tejto dimenzii pozná elfov každý, teda s výnimkou bláznov, ktorí ničomu neveria. No a o ich stvorení v tunajších dedinách, mestách, chrámoch a kostoloch koluje taká legenda. O tom, že nemali vždy také špicaté uši, aké majú dnes. Je to takmer ako príbeh z Oxavandu. To je niečo také ako naša Biblia. Tam zapisovali dávni filozofi, vedci a myslitelia svoje znalosti, dojmy a myšlienky. V Oxavande je miliarda takýchto príbehov a takmer nikto im neverí, okrem niektorých ľudí, ktorí ich rozkrikujú do sveta. To sú bardí, rozprávkarí, kňazi, a tak podobne. Tak a teraz vám jeden z nich porozprávam. Príbeh o stvorení elfov takých, ako ich poznáme dnes. Ako som už hovorila, niekto tomu verí a niekto nie. No a dnes zistíte, ako to naozaj bolo a urobíte si vlastný názor.

Jedného krásneho dňa, keď ešte v Mandaryane slnko svietilo tak veselo, až mu úsmev rozpaľoval líca a tráva sa so smelosťou pýšila zelenou farbou, v kráľovskom zámku sa kráľovi a kráľovnej narodil syn. Dali mu meno Gopa. V ten deň sa nik nevedel dočkať príchodu kráľovského potomka. Každý čakal, kým sa ukážu kráľ s kráľovnou na balkóne zámku, držiac v rukách svojho syna. Ibaže ľudia čakali pred zámkom dlhšie, ako predpokladali. Pretože keď rodičia svojho synčeka zahliadli, všimli si niečo čudné. Ten chlapec mal špicaté uši. Vtedy ani jeden elf nemal špicaté uši. Mali ich také, ako ich máme my dnes. Až na túto výnimku. Keď sa na neho bližšie pozreli, boli zhrození a rozhodli sa udržať to v tajnosti. V ten deň nikto, kto čakal pred zámkom, nevidel chlapca, iba strážne, ktoré zatvárali okenice a dvere. Roky nemohol vyjsť nikto dnu ani von. Chlapca držali zavretého za bránami zámku. Od jeho narodenia si filozofi, vedci, ba aj tí najväčší myslitelia lámali hlavy nad jeho ušami. Ja viem, zdá sa vám to čudné, no v tom čase to bola celosvetová rarita.

Gopa rástol a doba s ním, ale jeho rodičia ho nie a nie pustiť medzi ľudí. Až jedného dňa, keď dovŕšil štrnásť rokov, rozhodol sa pre útek. Ved' predsa nebude celučičký život zavretý na zámku! Chcel objavovať a zistiť,

čo to znamená naozajstný život. Zobral teda kabát a koňa a vydal sa na cestu naprieč Mandaryanom.

Hneď ako sa otvorili brány zámku, pocítil, ako sa mu trasie žalúdok od strachu. Veď predsa len nemal ani poňatia, čo ho tam vonku čaká. A tak Gopa celý vystrašený, ale odhodlaný išiel ďalej. Ako prvé uvidel veselých obyvateľov jeho mesta. V tých časoch ani jeden elf alebo elfík nepoznal slovo smútok. Vtedy boli elfovia známi ako ten najšťastnejší národ na celom svete. Elfovia sa dokázali tešiť doslova z hocičoho. Na každej maličkosti, nezáležiac na tom, či bola taká alebo onaká, vedeli nájsť niečo dobré, ba ešte aj lepšie. Tak Gopa šiel a šiel, ale nikto si nevšimol jeho uši, lebo všetci boli takí zabratí do svojich záležitostí, že si nevšimali nič iné. Zašiel až tak ďaleko, že minul veľké mestské brány.

Takto putoval desať dní hladný, smädný a unavený, až natrafil na skromný drevený domček, vedľa ktorého bolo maličké pole. Mladý princ zaklopal na dvere, dúfajúc, že mu nejaká dobrá duša otvorí a ponúkne mu oddych a stravu.

Otvoril mu starý muž, ktorý držal v jednej ruke zodratú palicu, o ktorú sa opieral, a v druhej zašlú drevenú kľučku, ktorá tam držala len silou vôle.

„Čo tu chcete? Už vám nemám čo dať, už som vám dal všetku tohtoročnú úrodu. Nechajte mňa a moju dcéru na pokoji!“ povedal starý muž.

Asi si hovoríte, ako je možné, že sa takto správal k princovi. No keďže Gopovi rodičia ho nikdy neukázali svetu, nikto vlastne nevedel, či vôbec existuje alebo ako vyzerá.

„Ale ja od vás nechcem žiadnu úrodu. Veď je vaša, vy ste si ju vypesovali. Ja len žiadam o prístrešie a jedlo na jednu noc,“ ponáhlal sa s vysvetlením Gopa.

„Počkajte, čo máte s ušami?“ zbystril odrazu starký.

„Nič,“ odvrkol Gopa zakrývajúci si uši vlnenou čiapkou.

„Čo sa tu deje, tati?“ vbehol do dverí dievča podobného veku ako Gopa.

„Choď dnu, Nayanny! Čo som ti hovoril o chodení von? Mohol by ťa niekto zazrieť!“ odháňal ju otec od dverí.

„Neboj, tati, aj on má také uši ako ja. Nevidíš?“

„Vidím, vidím, ale neviem, či mu môžeme veriť. Radšej ustúp.“

„To naozaj nie je nutné. Práve naopak. Utekám pred vlastným rodom, preto od vás žiadam to, čo žiadam,“ vstúpil do debaty Gopa.

„No dobre, dobre. Len aby,“ súhlasil starý muž.

„Ďakujem vám, ďakujem. Som vám vážne vďačný.“

A tak získal Gopa prístrešie na oddych a jedlo na jednu noc.

Prešla noc, kohút sa prebral a začal kikirikať, slnko sa pomaly vykotúlalo spoza hôr a Gopa sa začal prebúdať spolu s ním. Vstal z postele, obliekol sa a prišiel do kuchyne, kde čakal pripravené raňajky. No nikto tam nebol a ani žiadne raňajky neležali na stole. Keď vyšiel von, aby sa poobzeral, kde sú jeho hostitelia, našiel ich na poli tvrdo pracovať.

„Bré ráno,“ pozdravil ich.

„Aj vám. Noc je za nami, kam sa chcete pobrať teraz?“ opýtal sa starček nie príliš vlúdne.

„Ani neviem. Asi ďalej na sever a potom uvidím.“

„Tak vám prajem veľa šťastia, aby ste našli čo hľadáte,“ poprial mu starček a opäť sa sklonil k svojej motyke.

Gopa sa chtiac-nechtiac pobral ďalej. Asi po poldni narazil na nečakaných spoločníkov. Pred ním sa objavilo vojsko s erbom jeho kráľovskej rodiny, a to mohlo znamenať jedinú. Že ho jeho rodičia hľadajú. Gopa vedel, že ho nesmú zbadať, lebo by sa musel vrátiť domov, a to zatiaľ nemal v pláne. Preto sa rýchlym klusom rozbehol späť do dreveného domčka v nádeji, že mu opäť ponúknu pomoc. Keď dorazil na miesto, rozhladol sa, či neuvidí domácich na poli, no neboli tam. Možno obedovali. Zaklopal na dvere – a naozaj. Vo dverách opäť stál ten istý starý muž čo včera, no tentoraz aj s Nayanny.

„Zdravím ťa. Čo ťa k nám opäť privádza?“ opýtala sa Nayanny ešte skôr, ako jej otec stačil otvoriť ústa.

„Prepáčte, že vás zasa obťažujem, no prihodilo sa mi niečo nepríjemné. Moji rodičia vyslali strážu, aby ma našli a potreboval by som od vás pomoc a úkryt,“ žiadal Gopa celý vystrašený.

„Len poď ďalej. Ty si u nás vždy vítaný,“ usmiala sa dievčina sladko.

„Ďakujem vám. Opäť,“ vyjachtal Gopa a šiel rýchlo zaviazať koňa za domček, aby ho strážu nezbadali. Potom vošiel dnu a schoval sa, kam mu Nayanny ukázala.

O pár minút im na dvere zaklopali strážu. Buch-buch! Vystrašený starček išiel neochotne otvoriť.

„Áno?“ spýtal sa.

„Zdravím, nešiel náhodou okolo tento chlapec?“

Vojak mu ukázal portrét Gopu, nakreslený čiernym uhľom.

„Nie,“ odsekol starček.

„Naozaj? Dedinčania hovorili, že išiel týmto smerom.“

„Nie, som si istý. Tie čudesné uši by som si zapamätal.“

Vojakovi sa to veľmi nezdalo, no nezostávalo mu nič iné, ako ustúpiť.

„Ideme!“ rozkázal.

Stráže nasadli opäť na kone a už bolo iba vidieť, ako kopytá za sebou odfrkujú hlinu.

Naši dvaja elfovia so špicatými ušami sa odvtedy stretávali každý deň, pretože Gopa zostal v domčeku. Nayanny a Gopa spolu vyrastali a postupne medzi nimi začala klíčiť láska. Ved' vrana k vrane sadá, rovný rovného si hľadá a aj neobyčajný neobyčajného. A keď ide o tento príbeh, tak špicaté ucho si nájde špicaté ucho. A keď ide o lásku... Ja viem, ja viem, je to skoro v každom príbehu, no v tomto to bolo čosi iné, pretože v tomto to bol začiatok novej éry. Éry elfov so špicatými ušami.

Ach, ved' som vlastne zabudla! Chcela som vám rozprávať o tom, ako sa Mandaryan stalo mestom smútku. Aj v tom zohrali špicaté uši svoju rolu. Ale o tom zase niekedy inokedy...

* Cena Mesta Revúca

VYHLÁSENIE

celoslovenskej literárnej súťaže CENA GUSTÁVA REUSSA 2024

1. Vyhlasovateľom, organizátorom a garantom súťaže sú Mesto Revúca, Mestské kultúrne stredisko v Revúcej a Litterra, n. o., kultúrna inštitúcia BBSK.
2. Súťaže sa môže zúčastniť každý autor s prácou, ktorá ešte nebola publikovaná ani ocenená v inej literárnej súťaži.
3. Súťaž je žánrovo zameraná na sci-fi a fantasy.
4. Cieľom súťaže je podporovať záujem o literárnu tvorbu.

Organizácia a podmienky súťaže:

VEKOVÉ KATEGÓRIE

1. kategória – od 15 do 25 rokov

2. kategória – od 25 rokov

PODMIENKY

Súťažné práce majú byť malé prozaické útvary v žánri **sci-fi** a **fantasy**, v rozsahu max. 7 normostrán (**12 600 znakov**).

Súťažné práce musia byť **v slovenskom jazyku**, jeden autor môže poslať **najviac dve práce**. Podmienkou pre zaradenie do súťaže je vyplnená **online prihláška**.

Anonymizované súťažné práce bude hodnotiť odborná porota zložená z profesionálov vo svojom odbore.

Vo všetkých kategóriách bude súťažiacim s najvyšším počtom bodov v hodnotení udelená hlavná cena – **Cena Gustáva Reussa**. Súťažiaci umiestnení na druhom a treťom mieste budú ohodnotení **vecnými cenami**.

Okrem toho bude na návrh poroty udelená tiež **Cena mesta Revúca**.

Všetky ocenené práce budú **publikované v Zborníku** najlepších prác, ktorý vydá Mestské kultúrne stredisko v Revúcej po vyhodnotení súťaže.

Práce spolu s prihláškou posielajte elektronicky na e-mail:

cgr@mkskrevuca.sk

Uzavierka súťaže – 31. mája 2024

Slávnostné vyhodnotenie súťaže s programom za účasti porotcov a súťažiacich autorov plánujeme uskutočniť **18. októbra 2024 v Revúcej**.

V Revúcej 31. decembra 2023

Ing. Karin Kilíková
riaditeľka MsKS Revúca

www.cenagustavareussa.sk
www.facebook.com/cenagustavareussa

msks.revuca.sk
www.facebook.com/msksrevuca

S HRDINAMI NAPRIEČ VESMÍROM

zborník najlepších prác literárnej súťaže Cena Gustáva Reussa 2023

www.cenagustavareussa.sk

Zostavil Juraj Genčanský
Obálka Miriam Rut Valentini
Fotografie archív CGR
Vydalo Mestské kultúrne stredisko v Revúcej | msks.revuca.sk
Sadzba, tlač Kristína Soboň, Vydavateľstvo MONOKEL | monokel.ooo

© MsKS Revúca 2023

MONOKEL

slovart

rtv:
ROZHLAS A TELEVÍZIA
SLOVENSKA

magazín O KNIHÁCH

